

Mezítláb járni a földön

Beszélgetés Német László délvidéki főpásztorral, akit a pápa december 7-én bíborossá kreál

Legutóbb hét esztendeje készítettünk interjút Német Lászlóval, aki akkor a Nagybecskereki Egyházmegye megyéspüspöke volt már csaknem egy évtizede. Jelenleg belgrádi érsek közel két éve, és december 7-én bíborossá kreálja Ferenc pápa. 2017-ben a vajdasági püspöki székhelyen találkoztunk a főpásztorral, ezúttal pedig november 22-én Leányfalun, ahol aznap ért véget a magyar és magyarul beszélő püspökök hagyományos éves lelkigyakorlata.

– Hét éve éppen egyházmegyei zsinatot hirdetett meg a Nagybecskereki Egyházmegyében. Milyen eredménnyel zárult ennek folyamata a fájdalmas kivándorlási hullám közepette? Amikor tavaly átvette az érseki palliumát Belgrádban, akkor is ugyanilyen népességmozgásról számolt be. Hogyan hat mindez a Szerbiai Katolikus Egyházra?

– Azóta megváltozott az egyházi terminológia, és a zsinat kifejezést már csak az egyetemes Egyházra alkalmazzuk, vagyis

az első egyházmegyei szinódust nyitottuk meg az egyházmegyében 2017 decemberében. A tervekbe beleszólt a Jóisten és a nagy covid-járvány, emiatt egy évvel elhalasztottuk a folyamat befejezését. Nagyon szép tapasztalat volt, amely megmutatta az egyházmegye erősségeit, gyengeségeit, és azt, hogy a felvetett kérdések hogyan érintik a híveinket, miként gondolkodnak ők a hitről, az Egyházzal, Istennel. Boldog vagyok, mert az emberek bekapcsolódtak a folyamatba.

(Folytatás a 7. oldalon)

Fotó: Merényi Zita

Sötétből a fényre

Erdő Péter bíborossal emlékeztek Mindszenty József letartóztatására Veszprémben

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1944. november 27-én tartóztatta le a nyilas hatalom Mindszenty József veszprémi püspököt, közvetlen munkatársait és a védelmére siető kispapokat. Erdő Péter bíboros, prímás erre emlékezve tartott előadást a Veszprémi Törvényszék épületében, majd megnyitotta a Várörntön Látogatóközpont kamarakiállítását, amely a hercegrímás életét, egyházi és közéleti tevékenységét mutatja be.

(Folytatás a 3. oldalon)

Minden az imádsággal kezdődik

Országos Lelkipásztori-Teológiai Napok Esztergomban

Egyházi életünk több évtizedes hagyományra visszatekintő rendezvényét, az Országos Lelkipásztori-Teológiai Napokat idén november 25–27. között tartották meg Esztergomban, a Szent Adalbert Rendezvényköz-

pontban. A szentévre való készüllet jegyében ezúttal az imádság, az Egyház gazdag hagyományából merített imaformák álltak a találkozó közép-pontjában. A program első napjára látogattunk el.

(Folytatás az 5. oldalon)

A családok a remény forrásai

Marton Zsolt váci püspök, az MKPK Családügyi Bizottsága elnökének körlevele

(Bővebben a 8. oldalon)

A barátság és az együttérzés útján

Pannonhalmi delegációt fogadott I. Bartholomaiosz

Kurt Koch bíboros és I. Bartholomaiosz ökumenikus pátriárka áldást ad Szent András ünnepén

I. Bartholomaiosz konstantinápolyi egyetemes pátriárka meghívására, a Pannonhalmi Főapátság szervezésében, Hortobágyi T. Cirill főapát vezetésével, Szent András, a Konstantinápolyi Ökumenikus Patriarkátus védőszentjének ünnepe alkalmából magyar delegáció érkezett Törökország legnagyobb városába, Isztambulba, az egykori Konstantinápolyba november 28-án. Látogatásuk december 1-jéig tartott.

(Folytatás a 11. oldalon)

Szent Lúcia

A hét szentje rovatan
4. oldal

Mikor jó a bocsánatkérésünk?
Családi lelkinap Sárovaron
6. oldal

Zita királyné emlékezete
12. oldal

Nincsenek másodosztályú keresztények, mindenkinek van karizmája

November 20-án a Szent Péter téren tartott általános kihallgatás keretében a Szentatya folytatta olasz nyelvű katekézissorozatát, melynek címe: „A Lélek és a Jegyes. A Szentlélek vezeti Isten népét Jézushoz, a mi reménységünkhöz.” Mai, tizennegyedik katekézisének témája: A Jegyes ajándékai – A karizmák, a Léleknek a közös szolgálatára adott ajándékai. A katekézis után bejelentést tett a gyermekek jogairól szóló világtalálkozóról, valamint Carlo Acutis és Pier Giorgio Frassati szentté avatásáról, majd felhívást fogalmazott meg Ukrajna érdekében.

Az alábbiakban teljes terjedelmében közöljük Ferenc pápa katekézisének, valamint a kihallgatás végén elmondott beszédének fordítását.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok!

A legutóbbi három katekézisben a Szentlélek megszentelő működéséről beszéltünk, amely a szentségekben, az imádságban és Isten anyja példájának követésében valósul meg. De hallgassuk csak meg, mit mond a II. Vatikáni Zsinat egyik híres szövege: „A Szentlélek az Isten népét nemcsak a szentségek keresztül és a papi szolgálatokkal szenteli meg, vezet és ékesíti ére-nyekkel, hanem ajándékait »tetszése szerint juttatva kinek-kinek« (1Kor 12,11)» (Lumen gentium, 12). Nekünk is vannak személyes ajándékaink,

melyeket ugyanaz a Lélek ad mindannyiunknak.

Eljött hát az idő, hogy a Szentlélek működésének erről a második módjáról, a karizmatikus cselekvésről is beszéljünk. Egy kissé nehéz kifejezés, de megmagyarázom. Két tényező segít meghatározni, mi a karizma. Először is, a karizma olyan ajándék, amely „a közjót szolgálja” (vö 1Kor 12,7), arra kapjuk, hogy mindenki javára szolgáljon. Más szóval, elsősorban és általában nem az egyén megszentelésére, hanem a közösség szolgálatára szolgál (vö. 1Pét 4,10). Ez az első szempont. Másodsor, a karizma az „egyénnek” vagy „egyese-eknek” adott ajándék, nem pedig mindenkinek egyformán, és ez különbözteti meg a megszentelő kegyelemtől, az isteni erényektől és a szentségektől, amelyek viszont azonosak és közősek mindenkinek számára. A karizmát tehát

egy adott személy vagy egy közösség kapja. Olyan ajándék, amelyet Isten ad neked! A zsinat ezt is elmagyarázza nekünk. A Szentlélek – mondja – „minden rendű és rangú hívőnek különleges kegyelmeket is ad, melyekkel alkalmassá és készségessé teszi őket különféle tevékenységek vagy hivatalok vállalására az Egyház megújítása és továbbépítése érdekében, ahogyan írva van: »A Lélek ajándékait mindenki azért kapja, hogy használjon velük« (1Kor 12,7).

A karizmák azok az „nyakékek” vagy ékszerek, amelyeket a Szentlélek osztogat, hogy Krisztus Menyasszonyát széppé tegye. Így érthető, hogy a zsinati szöveg miért zárul a következő buzdítással: „E karizmákat, akár a legragyogóbbakat, akár az egyszerűbbeket és gyakoribbikat, mivel az Egyház szükségleteihez igazodók és nagyon hasznosak, hálaadással

és vigasztalódással kell fogadnunk” (Lumen gentium, 12). XVI. Benedek megállapította: „Aki a zsinat utáni korszak történetét szemléli, felismerheti az igazi megújulás dinamikáját, amely gyakran váratlan formákat öltött, étellel teli mozgalmakban, és amely szinte kézzelfoghatóvá teszi a szent Egyház kimeríthetetlen életerejét.” És ez a csoportnak adott karizma, egy személyen keresztül.

Újra fel kell fedeznünk a karizmákat, mert ez teszi lehetővé, hogy a világi hívők és különösen a nők szerepének a megnövekedését ne csak intézményi és szociológiai tényként értjük, hanem annak bibliai és spirituális dimenziójában szemléljük. A világi hívők nem az utolsók, nem! A világi hívők nem valamiféle külső munkatársak vagy a papság „segédcapatai”, nem! Megvannak a saját karizmáik, a saját ajándékaik, amelyekkel hozzájárulnak az Egyház küldetéséhez. Tegyük még hozzá: amikor karizmákról beszélünk, azonnal el kell osztatnunk egy félreértést: azt, hogy a karizmákat a látványos és rendkívüli adományokkal és képességekkel azonosítjuk; ezzel szemben a karizmák hétköznapi ajándékok – mindannyiunknak megvan a saját karizmája –, amelyek rendkívüli értéket nyernek, amikor a Szentlélek ihletésére és szeretettel konkrét alakot öltenek az egyes élethelyzetekben.

A karizmák ilyen értelmezése azért fontos, mert sok keresztény a karizmákról hallva szomorúságot vagy csalódást érez, mert meg vannak győződve arról, hogy nincs karizmájuk,

kirekesztettek vagy másodosztályú kereszténynek érzik magukat. Nem, nincsenek másodosztályú keresztények, nem, mindenkinek megvan a maga személyes és egyben közösségi karizmája. Az ilyen szomorkodó keresztényeknek Szent Ágoston a maga idejében egy nagyon beszédes hasonlattal válaszolt: „Ha szeretsz – mondta az embereknek –, nem kevés, amit birtokolsz, ha ugyanis szeretted az egységet, a te számodra is bírja az, aki valamit bír. Vesd el az irigységet, és a tied, amim van, vessem el az irigységet, és az enyém, amid van! Az irigység elválaszt, az egészség összeköt. Egyedül a szem lát a testben, de vajon csak magának lát a szem? A kéznek is lát, a lábnak is lát, a többi tagnak is lát.” (Szent Ágoston: Beszéd Szent János evangéliumáról, 32, 8; magyar kiadása: Beszéd Szent János evangéliumáról, II., XXXI–L. beszéd, ford. Révészné Bartók Gertrud, Ökeresztény Örökségünk 12, Jel Kiadó, Budapest, 2010, 26.)

Feltáru tehát a titok, amiért Pál apostol szerint a szeretet „a legkiválóbb út” (1Kor 12,31): a szeretet ugyanis szeretetre készítet az Egyház iránt, vagy a közösség iránt, amelyben él, és az egységben az összes karizma, nem csak néhány, „az enyém”, ahogyan az „én” karizmáim, még ha kevésnek tűnnek is, mindenké és mindenki javát szolgálják. A szeretet megsokszorozza a karizmákat: az egyén karizmáját mindenki karizmájává teszi. Köszönöm!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican Media

Negyvennégy év szolgálat után

Átadta a Pápai Ház szónoki tisztségét

Ferenc pápa november 9-én a Pápai Ház szónokává nevezte ki Roberto Pasolini kapucinus papot, aki a milánói Észak-olaszországi Teológiai Kar ezegzetikatanára. A szerzetes rendtársát, Raniero Cantalamessát váltja e szimbolikus poszton. A kilencvenéves kapucinus negyvennégy évig prédikált minden nagyböjtben és minden adventben, egy mást követő három pápa és a Római Kúria előtt.

Raniero Cantalamessa dalamos neve – Canta la messa – beszédes üzenet: „aki a misét énekl”. A múlt hét egyik reggelén fogadta a Pápai Ház szónokát, majd szombaton jött a hír, hogy a Szentatya egyik fiatal rendtársát nevezte ki a helyébe – írja személyes hangú írásában Vértesaljai László SJ, a Vatikáni Rádió magyar adásának főszerkesztője.

Raniero Cantalamessa 1934. július 22-én született Marche tartomány Colli del Tronto településén, nem messze Ascoli Piceno városától, ahol Szent Ferenc élete során többször is megfordult. Élénk és érdeklődő természete miatt a fiatal Raniero néhány „komoly” novíciustársa, de több előjárója is úgy vélte, hogy „úgyis hamar kilép majd a rendből”. Cantalamessa atya viszont így értelmezte hivatását: „Tizenhárom éves koromban hallottam az

Úr hívását, de olyan világosan, hogy életem hátralévő részében soha nem kételkedhettem benne, ám ez egy rendkívüli kegyelem. Attól kezdve az életem tele volt nyugalommal, békével és örömmel, amit a Jézussal való személyes, baráti, állandó, egyszerű és családi kapcsolatnak köszönhetek.”

1958. október 19-én szentelték pappá a loretoi Názáreti Szent Ház bazilikában, ahol lelkipásztori szolgálata elkezdődött. Erről így vallott: „Jézus kedvéért elhagytam apámat, anyámat, nővéreimet és cserébe egy sokkal nagyobb családot kaptam, ahogy az Úr megígérte: »Bizony mondom nektek, mindenki, aki értem és az evangéliumért elhagyja otthonát, testvéreit, anyját, apját, gyermekeit vagy földjét, százannyit kap, most ezen a világon otthon, testvért, anyát, gyermeket és földet – bár üldözések közepe- tette –, az eljövendő világban pedig örök életet« (Mk 10,28).”

Rendkívüli tehetsége komoly szorgalommal, különösen mély irodalmi, filozófiai érdeklődéssel és nagyszerű nyelvi fogékonysággal is párosult. Jól megérezte ezt előjárói is, ezért küldték a svájci Fribourg-ba, ahol teológiai doktorátust szerzett, majd a milánói Szent Szív Katolikus Egyetemen a bölcsészettudomány doktora lett. Kiváló latin és görög nyelvismerettel olvasta a Szentírást, a keleti

és nyugati egyházatyákat és az irodalmat. Erről így vall: „Az orosz regények olvasása nagyon értékesnek bizonyult számomra, mert segített behatolni az emberek szívébe, és ott meglátni, hogy mik az emberek aggodalmi, szenvedélyei és problémái... De éppúgy vannak modernkori gondolkodóim is: az egyik Pascal, a másik Kierkegaard. Aztán van néhány kedvenc költőm: az egyik Charles Péguy, a másik Paul Claudel... De hozzá kell tennem a misztikusokat is, mert a misztikusok rendkívüli személyiségek!” Mindezen tudását Cantalamessa atya

Az új szónok, Roberto Pasolini atya

Teológiai Bizottság tagjai közé, mely megbízatását 1981-ig töltötte be. Időközben megismerte őt II. János Pál pápa, és meglátta benne a megbízható, kiegyensúlyozott, egyszerű értékű és a jövő felé is nyitott teológust.

Raniero Cantalamessa 1979-ben belső sugallatra lemondott egyetemi tanári állásáról, hogy minden idejét Isten országa építésének szentelje a prédikálás legkülönfélébb formáit gyakorolva, szerte a világon. Ilyen minőségében érte új szolgálata, amikor II. János Pál pápa 1980. június 23-án kinevezte a Pápai Ház prédikátorának – és azóta 44 esztendőn át hirdette Jézust az adventi és nagyböjti időszakok lelkigyakorlati során, amikor a Szentatya és a Pápai Ház tagjai jelenlétében prédikált, alkalomról alkalomra közel egy-egy órán keresztül. Ezt a pápai szónoki működést első megbízója halála után is még csaknem egy negyed évszázadon át folytatta.

Személyét és szolgálatát megbecsülte mind a négy pápa: VI. Pál, II. János Pál, XVI. Benedek és végül Ferenc pápa is, aki elismerését azzal is kifejezésre juttatta, hogy 2020. október 25-én bíboros-sá nevezte ki, bár a kapucinus barát kérését, hogy a bíboros-sá krelással együtt ne szenteljék őt püspökké, a Szentatya elfogadta. Cantalamessa atya lelkiségének fő forrása a Szentlélekben való bizalom,

Raniero Cantalamessa

melynek jegyében elkelezte magát a katolikus karizmatikus megújulás világában, ahol vezető szerepet is betöltött. Ennek legfőbb üzenete, hogy az Egyház állandó pünkösdöt él, mindig a Jézus kérésére az Atya küldötte Szentlélek élteti és szenteli meg.

Nagyhatású prédikációi közül emlékezetes marad a Fülöp-szigeteken 2010 januárjában tartott egyhetes lelki-gyakorlat-sorozata, amelyet 100 püspök és 4000 pap jelenlétében tartott. Szónoki működése mellett állandóan írt, ennek tanúbizonysága az a 42 könyv, melyeket számtalan nyelvre lefordítottak, köztük többet magyarra is.

A Pápai Ház újonnan kinevezett szónoka Roberto Pasolini atya, aki 1971. november 5-én született Milánóban. 2002. szeptember 7-én tette le

örökfogadalmát a kapucinus rendben; 2006. szeptember 23-án szentelték pappá. A római Pápai Gergely Egyetemen biblikus teológiából doktorált, majd bibliai nyelveket és szentírástudományt tanított Milánóban és Velencében, a kapucinus rend Laurentianum nevű, tartományok közötti Teológiai Tanulmányi központjában.

Jelenleg Milánóban, az Észak-olaszországi Teológiai Karon bibliai ezegézt tanít, együttműködik az Olasz Rendfőnökök Konferenciájával, valamint részt vesz a milánói érsekséggel hittanárok képzésében. A bibliai lelkiségről szóló számos cikk és könyv szerzője; lelkigyakorlatos prédikációkat tart.

Forrás: Vatikáni Rádió
Fotó: ANSA

Sötétből a fényre

Erdő Péter bíborossal emlékeztek Mindszenty József letartóztatására Veszprémben

(Folytatás az 1. oldalról)

Erdő Péter bíboros az eseményen hangsúlyozta: Mindszenty József egykori veszprémi püspök működésének középpontjában az engesztelés állt, amely a bűn enyhítését, az isteni igazságosság helyreállítását szolgálja.

A megemlékezésen Takáts István általános érseki helynök köszöntötte az egybegyűlteket. „Mindszenty József veszprémi püspöksége mindössze tizennyolc hónapig tartott, ám ez minden nehézség ellenére nagyon tevékeny időszak volt – fogalmazott. – A mai találkozó apropóját az adja, hogy 1944. november 27-én a nyilasok letartóztatták a püspököt, majd nem sokkal később még huszonnégy kispapot és papot is. Tudjuk, hogy ennek előzménye a Dunántúl főpásztorainak memoranduma volt, amelyet Mindszenty József veszprémi püspök

Apor Vilmos győri püspökkel, Shvoy Lajos székesfehérvári püspökkel és Kelemen Krizosztom pannonhalmi bencés főapáttal közösen adott ki. A dokumentumban arra szólították fel az akkori miniszterelnököt, hogy kerülje el az ország pusztítását, illetve tiltakoztak a zsidóüldözés ellen

Némethné Szent-Gály Edit, a Veszprémi Törvényszék elnöke felidézte a törvényszék történetét, és elmondta, hogy a Laczkó Dezső Múzeummal, valamint az Európa Kulturális Fővárosa programmal együttműködve alakították ki a múzeum harmadik szinten a börtönmúzeumot, illetve az érsekséggel közösen a Mindszenty-emlékhelyet. Ezt követően Udvardy György veszprémi érsek köszönetet mondott mindazoknak,

lelki motivációit és engesztelő lelkületét kell megvizsgálni. Mindszenty működésének középpontjában az engesztelés állt, amely a bűn enyhítését, az isteni igazságosság helyreállítását szolgálja. A keresztény hitben ez Jézus Krisztus keresztáldozatán alapul, és a hívők életében imádság, bűnbánat és jó cselekedetek formájában nyilvánul meg – hangsúlyozta a bíboros.

Előadásában kitért arra is, hogy Mindszenty a magyar engesztelő mozgalom vezető alakjaként tevékenykedett, különösen Szűz Mária és Jézus Szíve tiszteletéhez kapcsolódva. Fatima szellemiségét és a világegyház hasonló kezdeményezéseit is következetesen beépítette munkájába. Körleveleiben és pásztorleveleiben gyakorlati tanácsokat adott az engesztelés megvalósítására, például szentségimádások, szentmisék, rózsafüzér-imádságok, triduumok és engesztelő körmenetek szervezésére. Mindszenty lelki végrendelete mély alázatról,

megbocsátásról és bocsánatkérésről tanuskodik. Hangsúlyozta, hogy az engesztelés alapja a kegyelem állapotában való élet, és a hívők felelőssége a bűn enyhítése – mondta beszédében Erdő Péter.

Markovits Alíz, a Veszprémbalaton 2023 Európa Kulturális Fővá-

tás nem csupán a várbörtön történetére, a hajdan itt fogva tartott híres vagy hírhedt rabokra fókuszál vagy a történelmünkben betöltött szerepükre, hanem a bűnről, a büntetésről, magáról a börtönről beszél. A veszprémi és a hozzá hasonló történeteken keresztül betekintést kapunk ebbe a társadalmunkat meghatározó, ám mégis a mai napig legendákkal, tévhitekkel és titkokkal övezett, zárt világba. Az ember a rács mögött kiállítás a mai napon új tartalommal bővül. A várbörtön egykori kápolnájában Mindszenty

Végül Kovács Gergely posztulátor, a Mindszenty Alapítvány vezetője felidézte, hogy 1944 novemberében miként tartóztatták le a nyilas hatóságok Mindszenty József püspököt. Rámutatott, Magyarországot nem kényszerpálya vezette a második világháborúba és a holokauszt tragédiájához. Mindszenty püspök erkölcsi kiállása és ellenállása különösen fontos üzenetet hordoz: ő a félelemkeltő propaganda ellenére a helyben maradáshoz, a közösségek támogatásához és az üldözöttek melletti szolidaritáshoz vezetett.

Mindszenty szociális és lelkipásztori munkája a háború alatt is példaeértékű volt, miközben bátran kiállt a náci és a nyilas hatalom ellen. Bár nem volt hős zsidómentő, felismerte a deportálások embertelenségét, és nyíltan beszélt erről. Az értelmetlen háború ellen állást foglaló 1944-es memorandum megfogalmazása a legbátrabb cselekedetei közé tartozik.

A kiállítás „Devictus vincit” („Legyőzött győz”) mottójú szekciója bemutatja, hogyan választotta Mindszenty a fényt a sötétség helyett. Életútja arra hív, hogy életünk leg-sötétebb pillanataiban is a jó mellett döntsünk, és ne veszítsük el erkölcsi irányítunket.

A beszédek elhangzása után Nagy Veronika múzeumigazgató, a kiállítás kurátora közreműködésével nyitották meg a Mindszenty-emlékhelyet a Veszprémi Várbörtönben.

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmege

is. Mindszentyt végül nem ezzel az indokkal, de letartóztatták és fogva tartották. Helytállására, a vele történetekre való emlékezés az, ami minket most egybe szólított” – fogalmazott Takáts István.

akik segítséget nyújtottak az emlékhely kialakításában és a márciusban meghirdetett Mindszenty 80. évforduló eddigi lebonyolításában. Az esemény meghívott előadója, Erdő Péter bíboros, primás arról beszélt, hogy Mindszenty József lelki- és engesztelő tevékenysége val-

rosa Zrt. vezérigazgatója az előadás után elmondta, hogy a Veszprémi Várbörtön kétszáz éven át, 2003-ig működött. Falai Magyarország és Veszprém város történelmének tanúi. „Az ember a rács mögött című kiállít-

József veszprémi püspök nyolcvan évvel ezelőtti rabságának időszakára, az itt felszentelt kispapokra, a püspöknek és papjainak emberi helytállására emlékezünk” – fogalmazott a vezérigazgató.

Krisztust választották királyuknak

Ternyák Csaba érsek lektorokat avatott – Papnövendékek beöltöztetése az egri szemináriumban

Az őszi lelkigyakorlat végén, november 22-én az Egri Érseki Papnevelő Intézetben három papnövendék ölthette magára először a reverendát. Krisztus Király vasárnapján, november 24-én Ternyák Csaba egri érsek négy lektort avatott a székes-egyházban.

A főpásztor szentbeszédében kifejtette: az evangélium Jézus és Pilátus találkozását idézi elénk. Ez valójában két világ találkozása, és felvetődhet a kérdés: melyikük a király, és melyiküknek van valódi hatalma? Jézustól azért félnek a hatalmasságok, mert ő az Igazság, Isten Igazsága, a szeretet Igazsága, s az Egyház ennek a letéteményese ma is. Az a feladata, hogy tanúságot tegyen arról minden korban, minden népnek, minden embernek – fogalmazott Ternyák Csaba.

Az érsek elmondta: régi szokás az Egri Főegyházmegegyében, hogy a kispapok Krisztus Király ünnepén részesülnek a kisebb rendekben. „Ma négy testvérünket avatjuk lektorra. Ma értük szól az imádságunk, az ő hivatásuk áll a szemünk előtt.” „Kedves kispap testvérek, rólatok is szólnak ma

azok a szavak, amelyeket a szentlelkében olvastunk, mi pedig az ő népe és papságának részesei vagyunk – fordult a jelöltekhez a főpásztor. – Vérével megváltott bűneinktől, s Atyjának, az Istennek országává és papjaivá tett bennünket. Övé a dicsőség és a hatalom, örökkön örökké. Amen.

Köszönöm nektek, hogy miután ő kiválasztott titeket, és meghallottátok hívó szavát, ti bátor és felnőtt döntéssel választottatok. Megválasztottátok Krisztust a ti királyotoknak.” Az érsek elmondta: a lektorok arra kapnak megbízást, hogy az élő Isten Szavának szolgálói legyenek, akiket az

Egyház hivatalosan is megbíz Isten igéjének szolgálatával és felolvasásával. Mindenki meghívást kap arra, hogy Krisztus királyságát megerősítse saját életében és a közösségben, s a szolgálat nagysága nem a ránk bízott feladat nagyságától függ, hanem attól, akinek szolgálunk – tette hozzá Ternyák Csaba. – Ezért tehát mindannyiunk szolgálata egyaránt fontos, hiszen a legnagyobb Urat, a Királyok Királyát szolgáljuk. A főpásztor a hivatás elmélyítésére buzdította a papnövendékeket, és megköszönte Vízi János, Muszyński Michał Bartosz és Dolhai Lajos rektoroknak és a tanároknak a papnevelés területén végzett hűségét és áldozatos szolgálatot.

Forrás: Egri Főegyházmege
Fotó: Federics Róbert

(Folytatás az 1. oldalról)

Ferenc pápa 2024 januárjában – a 2025-ös szentévré való felkészülés jegyében – meghirdette az imádság évét. A „Szüntelenül imádkozzatok!” (1Tessz 5,17) mottóval megrendezett, háromnapos konferencián ehhez kapcsolódva különböző imádságzereket mutattak be és gyakoroltak, valamint tanúságtételek hangzottak el az imádság életről. Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök, az Országos Lelkipásztori Intézet igazgatója szervezőként elmondta: több mint kétszáz római és görögkatolikus résztvevő érkezett Esztergomba, köztük három püspök, hatvan pap és szerzetesestvér, harminc szerzetesnővér, hat állandó diakónus és százhusz világi hívő. Többen a határon túlról jöttek el a rendezvényre.

Az előadásokban szó esett a szentségi kápolnában mondott ima, a Jézus-ima, a szemlélődő ima, a lectio divina, az engesztelő ima, a közbenjáró ima, a dicsőítés és a családi ima hagyományáról, az Imádság Háza mozgalomról, s az ima mesteréről, Avilai Szent Terézről és Sienai Szent Katalinról is. Az ima gazdag tárházát mutatták be elméletben és gyakorlatban, azzal a céllal, hogy ki-ki gyakorlattá tehesse otthon, amit itt megismert. „Lelkiségek mutatták be imaformáikat, a tradicionális irány és a megújulás képviselői is. Tanultunk egymástól, felfedezve, hogy egyazon Egyházhoz tartozunk, ami már önmagában kincs” – mondta a rendezvényről Fábry Kornél püspök.

Török Csaba teológiai tanár, az Esztergom-Vári Nagyboldogasszony- és Szent Adalbert-főszekesegyház plébániai kormányzója előadásában bemutatta, mennyire sajátos képet ad az imáról a Biblia. Az imádság nem csak „technológia”, Isten jelenlétének, üzenetének egészen különleges minősége valósul meg benne – hangsúlyozta. A Biblia emberének őstapasztalása Istenről, hogy szóból és szó által létezzünk, míg más vallásokban a mozgásnak, a rituális szertartásoknak van elsődleges jelentőségük.

A szó erő. Isten a szó által teremt, és Jézus szavában hatalom van. A szóra teremtett ember feladata, hogy megszólaljon általa a világ. Az ember halló lény, feltételezi a befogadás képességét: nem csak azért hiszünk, mert láttuk Isten tetteit. A szó igazítja el az embert, aki már a teremtés pillanatában

Minden az imádsággal kezdődik

Országos Lelkipásztori-Teológiai Napok Esztergomban

elő van készítve a találkozásra: nyitott a transzcendensre, így van teremtve. Az imádság először hallás és hallgatás, majd válaszadás. Nyitottak vagyunk,

gyötrődésben a lét bizonyossága van jelen, az hordozza. Ez döbbenetes erő. Ami fontos: nem adni fel, ha kudarcot vallunk, nem elengedni Isten

az imában kapcsolat épül, kettesben vagyunk azzal, akiről tudjuk, hogy szeret bennünket, s ebben az együttlétben elmondhatjuk, ami bennünk van.

tudom-e nyitni az ajtót? Tudatosítás, megérkezés önmagunkhoz – ez az alapja annak, hogy létrejöjjön a találkozás Istennel. Hívatásunk, hogy láthatóvá tegyük a jelenlétet, amit megtapasztaltunk – fogalmazott Csépanyi Gábor.

Szilágyi Szabolcs piliscsabai plébánosnak, püspöki biztosnak az egyházközség egyik tagja ajánlotta, hogy a klotildligeti templom egyik sekrestyéjét alakítsák át szentségi kápolnává. Ő átgondolta a felvetést, és igent mondott. A hívek vállalták a feladatot, s kétkezi munkájuk és anyagi hozzájárulásuk eredményeként 2018-ban létrejött a kápolna. Kezdetben éjfélig tartották nyitva, ma már a nap huszonegy órájában járnak a hívek a csendbe, hogy elidőzzenek Jézus jelenlétében. Hat év telt el, s ezalatt lassanként változni kezdett a település arcú-lata. Hogyan zajlott Piliscsában ez a folyamat, és mi változott? – erről számolt be előadásában Szilágyi Szabolcs. (A piliscsabai plébános nemrég megjelent könyvéről lapunk 12. oldalán olvashatnak – a szerk.)

Orosz István görögkatolikus pap a Jézus-imáról beszélt a találkozó első napján.

Gábor Zoltán és Hadi Rita, az Imádság Háza mozgalom képviselői arra mutattak rá, hogy az Egyház megújításá-

nak legfőbb kulcsa az imádság. Az egész élet arról üzen, hogy milyen jó egységben és szeretetben lenni. Az embereket egyesíti az Istenre tekintés, amikor új út, új látás nyílik meg a számukra. Gábor Zoltán arra biztatott mindenkit: keressük az Urat, beszélgesünk vele. Lehetőséget teremt erre az Imádság Háza, ez az egyre növekvő imamozgalom is, melyben az ember az Istennel való közelség túladásából kezd élni.

A találkozó első napján a szentmise főcelebránsa és szónoka Marton Zoltán váci megyéspüspök volt. Tanúságot tett arról, mit jelent számára az imádság, és hogyan tudja elhelyezni a napjaiban. Megosztotta a jelenlévőkkel az esti mérlegkészítés gyakorlatát is: „Elmondom Istennek az örömeimet, hogy mi volt a fény, mit tudtam adni másnak. Ez erőforrást jelent számomra. A végén pedig elé teszem, amit mulasztásnak, hibának élttem meg, és kérem a bocsánatát. Ezzel a békével térek nyugovóra.” Marton Zoltán püspök kérdésünkre elmondta: „Nem hadsereg vagyunk, ahol csak egyféleképpen lehet mozogni. Isten színes, gazdag világot adott. Sokféle útja van az imádságnak, szent titkát különböző módokon, más-más eszközökkel közelíthetjük meg. Az imádság nem feladat, amit vallásos emberként el kell végeznünk. Minden örömmel és bánattal álljunk őszintén Isten elé, és kérjük, jöjjön be az életünkbe, minden cselekvésünkbe!”

Trauttwein Éva
Fotó: Lambert Attila

alaptermészetünkhöz tartozik a kérdés, a világ és önmagunk megismerésére való törekvés, és ebben szabadnak éljük magunkat. Önmeghatározó tényezők, szabadságunk távlata, hogy eldönthetjük, kivé legyünk. Így értjük meg, hogy a létünk célra irányul. Az ember állandó mozgásban van; vágyai, kérdései adják az „üzemanyagot”, az üdvösség pedig a célt. Török Csaba azt is elmondta, hogy az ima fokmérője nem az, amit érzünk. Az imádsághoz hozzátartozik a sivatag, a kiszáradás is. Aki nem adja fel a keresést a hitben, az valamilyen mértékben hozzáfér az isteni valósághoz, bevezetődik a misztériumba, megérti, hogy léte nyitott a végtelenre, és a végső válaszokra kíváncsi, azt keresi, ami feltétel nélkül való. Megérti, hogy emberi létezésének forrása és csúcsa Isten. Az út végén pedig elérkezik az Istennel való teljes és éltető közösségre, aminek üdvössége a neve.

Isten ott van az éjszakában is. Az imádság gyökerénél a

kezét, hanem keresztülmenni az éjszakán, és megélni, hogy mindvégig *valakihez* beszéltem. Amikor imádkozni kezdek, döntést hozok; beleegyezem abba, hogy ember, teremtmény vagyok, hogy hallgatom, aki szól hozzám, és válaszolok, még ha olykor el is bizonytalanodom. Isten szeretete és bölcsessége, teremtő és újjáteremtő ereje mellett döntök – mondta előadásában Török Csaba, és olvasásra ajánlotta a katekizmust, amely áttekinti, hogyan táru fel az imádság az Ó- és az Újszövetségben.

Vannak-e csendes perceid az Úr előtt? – tette fel a kérdést Csépanyi Gábor, az esztergomi Érseki Papnevelő Intézet spirituális a *Hogyan tanítsunk imádkozni?* című előadásában. Aki enged, hogy az Úr szóljon hozzá, ahhoz az Úr is szólni fog – ez a bizonyosság az imádkozó ember tapasztalata. A mai világ rohanásra ösztökéli az embert, aki a hajszában csak „túl lesz az életem”, menekül a magánya elől, s az állandó bizonyítani vágyás hajtja. Ezzel szemben

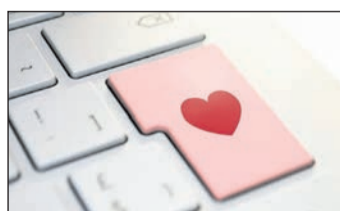
géseket ismerünk fel. Megélniük, hogy a feladat, amit komoly nehézségnek éreztünk, teljesíthető. „Az ajtóban állok, és kopogok” – mondja nekünk Jézus. De otthon vagyok-e, ki

Adni-venni a jót

Online vásárlás során is támogatni lehet a Máltai Szeretetszolgálat munkáját

Az „Adjukössze” webshop-adomány-szolgáltatásnak köszönhetően többletköltség nélkül, a hétköznapi online vásárlások során is segítséget lehet nyújtani a rászoruló embereknek a Magyar Máltai Szeretetszolgálaton keresztül – adta hírről a szervezet november 22-én.

Az „Adjukössze” webshop-adomány-szolgáltatás révén több mint száz jó ügyet, köztük a Máltai Szeretetszolgálat munkáját is támogathatják azok, akik webáruházakban vásárolnak. Az *Adjukössze.hu* akciójában részt vevő webáruházak a nyereségüknek átlagosan 2,5 százalékát osztják meg

a vásárló által választott szerezettel. A vásárló tehát az eredeti áron kapja meg a terméket úgy, hogy közben társadalmi, anyagi támogatást is nyújt.

Az „Adjukössze” webshop-adomány bővítmény hozzáadásával és fizetés előtt az adományozás aktiválásával egyszerűen, közvetlenül és díjmentesen lehet támogatni

a Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkáját mintegy 340 webáruházból történő vásárlás során.

A webshop-adomány használata lépésről lépésre:

1. Telepítse a bővítményt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat profiljáról: <https://webshopadomany.adjukossze.hu/magyar-maltai-szeretetszolgalat-egyesulet/>

2. Vásároljon szokásai szerint.

3. A vásárlások alkalmával kattintson az *Adomány aktiválása* gombra.

A szolgáltatás további részletei a <https://help.webshopadomany.adjukossze.hu/> oldalon érhetők el.

Forrás és illusztráció:
Magyar Máltai Szeretetszolgálat

SZENT PILLANTÁSSAL

FOTÓKON A MAGYAR KATOLIKUS EGYHÁZ TÍZ ÉVE

SAJTÓFOTÓ-KIÁLLÍTÁS

A SZENT ANGÉLA FERENCES ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUMBAN

A FÉNYKÉPEK
MERÉNYI ZITA ÉS
LAMBERT ATTILA
ALKOTÁSAI.

FŐVÉDNÖK

ERDŐ PÉTER BÍBOROS, PRÍMÁS ÉS VERES ANDRÁS GYÓRI MEGYÉSPÜSPÖK, A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA (MKPK)

A KIÁLLÍTÁS HELYSZÍNE

SZENT ANGÉLA ISKOLA AULÁJA
BUDAPEST, II. KERÜLET, ADY ENDRE UTCA 3.

AZ IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁS DÍJMENTESEN MEGTEKINTHETŐ

2024. DECEMBER 3-20. KÖZÖTT
MUNKANAPOKON, 8-19 ÓRÁIG

A jövő hivatásaiért imádkoztak

Könnyező Szűzanya-imaest a győri székesegyházban

A novemberi Könnyező Szűzanya-imaesten – miként minden hónap 17-én – papi és szerzetesi hivatásokért imádkoztak az egybegyűltek a győri Nagyboldogasszony-székesegyházban. Ez alkalommal Veres András megyéspüspök mutatta be a legszentebb áldozatot. A szentmise szónoka Németh Antal nyugalmazott kópházi plébános, a soproni társaskáptalan gyémántmisés kanonokja volt.

A főpásztorral koncelebrált továbbá Böcskei Győző székesegyházi plébános, Császár István, a Brenner János Papnevelő Intézet spirituális és Hencz Márton püspöki titkár.

Németh Antal nyugalmazott kópházi plébános sugárzó derűvel beszélt a papi hivatás legfontosabb sajátosságáról, amelyet a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban töltött évek alatt sajátított el a diákok életét figyelemmel és szeretettel kísérő lelkiatyától: „Ha pap akarsz lenni, akkor arra törekedj, hogy a sírókat megvigasztald.” Ezzel a bátorítással kezdődtek meg Antal atya gimnáziumi tanulmányai, és

ez a mondat végigkísérte papi szolgálatának hatvan éve alatt.

Sokan talán úgy tartják, hogy a gyengédséggel együtt jár egyfajta naivitás, és félreértik

a buzgó, vallásos, az életszentség megélésére elkötelezett emberek viselkedését. Az évek azonban azt igazolják, hogy a jámborság, az életszentségre törekvés nem azonos a gyengeséggel – fejtette ki gondolatmenetét a nyugalmazott kópházi plébános. Hosszan lehetne sorolni, hogy a hívő emberek és a papok örök példaképe, az Úr Jézus milyen gyengéd, milyen megbocsátó, mekkora türelemmel viseltet nemcsak a bűnösök iránt, hanem választottjainak nehéz felfogásával és hitelenségével szemben is. Jézus egy-egy kijelentésében vagy meghívásában tömören benne van az egész evangélium,

amiért a földre jött: az az örömhír, hogy Megváltóként rendez minden gyötrelmet, minden bajt és szenvedést.

„Minden papi összejövetel vagy a hívekkel való találkozás lelkiismeret-vizsgálatra készít: igyekezünk-e Jézust gyengéd szeretetben úgy képviselni, hogy fáradt és terhelt embertársaink Egyházunkban, egyházi közösségeinkben menedéket és igazi otthont találjanak? Kedves hívek! Segítsetek megköszönni a Mindenható-nak, hogy hatvan éve átadhatom az örömhírt az embereknek, és sok könnyet letörölhettem!” – kérte tanúságtételében az idős lelkipásztor. A szentmise Mária-köszöntővel zárult a Nagyboldogasszony-székesegyház kegyoltáránál.

Forrás: Győri Egyházmegye
Fotó: Ábrahám Kitti

A székesfehérvári bazilika felszentelésének ünnepén

Új lelkipásztori munkatársak léptek szolgálatba

Székesfehérváron november 25-én megemlékeztek a Szent István király-székesegyház felszentelésének évfordulójáról és megünnepelték az újonnan végzett lelkipásztori munkatársak szolgálatba lépését. Az egyházmegye megjelent papságával bemutatott szentmisében Spányi Antal főpásztor az élő templomról beszélt, amelyben az Isten jelenléte az embert a Szentlélek templomává tudja formálni.

Az újonnan végzett lelkipásztori munkatársakat mintegy húsz éve Ugrits Tamás pasztorális helynök készíti fel a plébániai közösségek lelki szolgálatára. Spányi Antal püspök megköszönte neki, hogy a lelkipásztori munkatársak képzését számos egyházmegyei feladattal és odaadással végzi. A főpásztor örömet fejezte ki, hogy sokan kezdik idén is a munkatársi szolgálatot az egyházmegye plébániáin, és arra kérte a kiválasztott segítőt, hogy végezzék örömmel az Egyház által engedélyezett és rájuk bízott feladatokat: „Legyen öröm a lelkünkben, mert a keresztény embernek örömmel kell végeznie Isten szolgálatát. Tanúságot kell tennünk hitünkéről, és minden gondunkat Istenre kell bízunk. Jézus nyomában abba a szolgálatba kell lépünk, amelyet az Egyház ránk bízott.

Így épül a kőből épült templomban egy másik templom, amely a lelkekből, a szívekből épül. (...) Legyen bennünk egyházas lelkület, amelyben Isten áll a középpontban, istenszolgálatunkat kezdjük mindig imádsággal, és fejezzük is be ezzel, hogy a közösségben végzett munkánk az Úr dicséretét hirdesse.” A jelöltek ígéretükben megerősítették, hogy munkájukat lelkiismeretesen, az Isten és az Anyaszentegyház törvényeit szem előtt tartva végzik majd. Spányi Antal megyéspüspök idén 23 végzett lelkipásztori munkatárs számára adta át a megbízólevelet. A megyéspüspök a szolgálatot megkezdő munkatársakat biztatta, hogy a kőből épült Isten házában segítsék a híveket a megszentelődésre. Kérte, hogy végezzék örömmel az Egyház által engedélyezett

és rájuk bízott feladatokat, és köszönetet mondott családtagjaiknak is, hogy lehetővé teszik hozzájárulásukat önzetlen egyházi munkájáért.

Forrás: Székesfehérvári Egyházmegye
Fotó: Berta Gábor

A Szombathelyi Egyházmegye Családpasztorációs Bizottsága november 23-án Sárváron, a Szent László Katolikus Általános Iskolában családi lelkinapot rendezett, melynek fő előadójaként Bellovics Gábor SJ a kiengesztelődés útjairól tanított. A délutáni koncelebrált szentmisét Székely János szombathelyi megyéspüspök mutatta be.

Több mint kétszázan érkeztek a Szombathelyi Egyházmegye területéről a sárvári katolikus iskolába, hogy lelkiileg töltődjenek a már vagy negyedszázada megrendezésre kerülő hagyományos lelkinapon.

A reggeli imádság előtt, melyen, mint egész nap, a sárvári katolikus zenekar és énekkar végzett szolgálatot, köszöntőt mondott a sárvári polgármester, Kondora István, a helyi plébános, Várhelyi Tamás és az egyházmegye családreferense, Gyöngyös Balázs. A nap házigazdái Eszes Adrienn és Haller Ferenc voltak, a szervezésben és a lebonyolításban pedig részt vállaltak az annuciációs nővérek is.

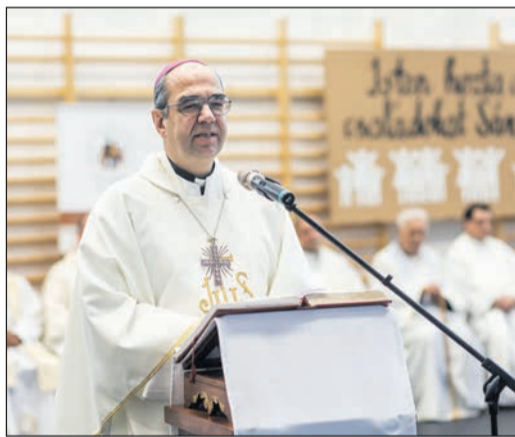
Bellovics Gábor SJ előadása elején elmondta, karácsonyra készülődve mindent megteszünk, hogy a körülmények szépek legyenek, de sokszor elfelejtkezünk a velünk ünneplőkkel való kiengesztelődésről, pedig ez lenne a legnagyobb ajándék. „Sokszor várjuk, hogy ezt tegye meg a másik, de őt nem fogom tudni megváltoztatni. Változni ugyanis csak akkor lehet, ha az

ember azt önmaga szeretné, és belátja a szükségességét. Magamon bármikor kezdek.” Bellovics Gábor hangsúlyozta, a bocsánatkéréshez az fogja megtenni az első lépést, akinek ehhez több ereje van, és nem az, aki bölcsőbb, vagy akinek igaza van. Mint mondta, Isten parancsolja nekünk, hogy bocsássunk meg egymásnak, de nem egyértelmű, mikor jutunk el valóban a bocsánatkérésig és a megbocsátásig.

Pedig a kiengesztelődés helyreállítja a kapcsolatot, hi-

szen az és a másik személye fontosabb, mint a saját igazunk. A kiengesztelődés isteni dolog, nem logikus, s nagy szerepe van benne a méltányosságnak. A bocsánatkérés soha nem technika, hanem szándék, mint ahogyan a szentgyónásban sem a bánatima elmondása a fontos, hanem hogy mögöttesen van-e a szívünk.”

Bellovics Gábor beszélt arról, hogy az aszertív kommunikációban nem a másikról, hanem magunkról beszélünk, énekeket mondunk arról, hogy „nekem ez hogyan esik”. Ez a fajta kommunikáció alkalmas arra, hogy rendezzünk kapcsolatokat, de csak akkor, ha őszintén jön.

A bocsánatkérés akkor fog működni, ha csak bocsánat-

kérés, és semmi más. Nem fejreolvasás, nem a hibák összehasonlítása, nem az igazunk vagy a nagylelkűségünk bizonygatása.

A szentmisén Székely János megyéspüspök beszédében utalt Gary Chapman A jól működő család 5 jellemzője című könyvére. Az első ismertetője a szolgálatkészség, azaz

hogy mindenki azt érzi, hogy valamit le kell tennie a közös asztalra. Természetes, hogy a családba mindenki beleteszi a magát.

A második a házasság meghittsége, azaz hogy szeressenek úgy, amilyen vagyok, álarcok nélkül is, gyöngésséggel. A családi élet alapvető életeleme a lelki és testi meghittség.

küldetése, hogy szolgálja a felesége boldogulását, őt egyenlő társának tekintni, mindent megbeszél vele, időt szán rá, ő az első számú személy számára a világon. Átadja a gyerekeinek az értékeket, játszik, beszélget velük, óvja őket a veszélyektől, feltétel nélkül szereti őket.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Lambert Attila

Mikor jó a bocsánatkérésünk?

Családi lelkinapot tartottak Sárváron

A szeretetteljes nevelés a harmadik jellemző. Nevelni annyit jelent: tanítom a gyereket, mutatom az utat, nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is. Akkor működik, ha a gyerek érzi, szánunk rá időt, odafigyelnek rá, dicsérik, megölelik. Székely János rámutatott, a példa nevelés elsősorban, az, amit közösen teszünk a szüleinkkel.

A negyedik a határok kijelölése és a szülők tisztelete. A szabályok tanítanak a tiszteletre, hogy a gyerek ki tudja mondani: »köszönöm«, »sajnálom«, »kérem«; hogy ki tudja várni a sorát, vagy hogy természetes legyen számára, hogy másoknak segít. Abból sajátítja el a gyerek a tiszteletet, ha a két szülő tiszteli egymást és a saját szüleit. Az ötödik: a férj mint szerető családfő. A férj

Mezítláb járni a földön

Beszélgetés Német László délvidéki főpásztorral, akit a pápa december 7-én bíborossá kreál

(Folytatás az 1. oldalról)

Tíz munkacsoportunk volt, melyek mindegyike egy-egy témáért felelt. A szinódus koordináló bizottsága a munkacsoport vezetőjével közösen az adott témához munkadokumentumot készített, mely teológiai, történelmi, szociológiai felmérés kérdéseket tartalmazott. Ezeket szétosztottuk a plébániákra, s ott a plébánosok és a világi animátorok – százötz szinódusi animátorunk volt – megszervezték a szinódusi csoportokat és azok találkozóit, ahol megbeszélték ezeket a munkadokumentumokat. Erről jegyzőkönyvek készültek, melyek alapján összeállt a szinódusi zárónapok munkadokumentuma, amit megbeszéltünk és megszavaztunk. Az animátorokkal az espereskerületekben dolgoztunk együtt, hogy jól legyenek készülve a csoportvezetésre, a beszélgetések moderálására. A záró szinódusi napokra és a szinódus lezárására 2021 májusában került sor.

Felpezdült az egyházmegye élete. Ám kétségtelen, hogy a jó dolgok mellett továbbra is megmaradtak a negatívumok: a félelem a jövőtől, a kihalás veszélye, az előregedés. Változást hozott a pandémia: az emberek a járvány alatt féltek elmenni a templomba, egyházi programokra. Majdnem három hónapon át a templomok zárva voltak Szerbiában, azután pedig nem mindenki tért vissza.

A délvidéki magyarság és a katolikus közösség számára nem könnyű időszak ez a természetesen nemcsak gazdasági okokra, hanem a volt Jugoszláviát szétverő, kilencvenes évek eleji háborúra is visszavezethető folyamat. Mostanra viszont megszoktuk a kivándorlás tényét, és ez szerintem már jó, mert kezdünk másképp gondolkodni.

A szinódushoz visszatérve, az egyházmegyében használt két fő nyelven, magyarul és egyfajta szerbhorvát keveréknél is kiadtuk a dokumentumokat, valamint a végző szinódusi könyvet is. A horvátok mellett az egyházmegye területén jelen lévő bosnyákok, bolgárok, csehek, szlovákok nem mindig beszélnek irdalmi horvát nyelven, hanem a helybeli szerbet ismerik, ezért a két nyelv keverékét alkalmazzuk. A Püspöki Dikasztérium prefektusa, Prevost bíboros a szinódus eredményeit el kellett küldeni az *Egyházi Törvénykönyvek* megfelelően, májusban elismeréssel és köszönettel illette az egyházmegyét és engem a nagy munkáért, s az akkor már kinevezett utódomnak, Mirko Štefkovičnak sok sikert kívánt a szinódusi folyamat folytatásához, azaz a döntések megvalósításához.

– A délszláv háború hatása tehát még most is érezhető? És mi a helyzet a délvidéki megszárlásokkal, amelyek éppen nyolcvan éve történtek? Ezek a sebek begyógyultak már?

– A háború hatása egyre kisebb, de továbbra is vannak nyomai. Nem annyira építészeti, mert az nálunk csak 1999-ben, a NATO támadásakor volt, de ott maradt a seb az emberek szívében, hogy bizonytalan időket élünk. Különösen a kisebbségek szenvedtek, aránytalanul több magyar és horvát fiatal került a frontra a lakosság összlétszámához viszonyítva. Ez a hatalmas félelem most is ott él az emberekben, így például a népszámláláskor sokan nem merik beírni, hogy milyen nemzethez vagy valláshoz tartoznak.

A megemlékezések miatt a délvidéki megszárlások sebe most talán jobban látható. Nem lett teljesen

tisztázva a történelmi háttér, mivel a Magyarország és Szerbia közötti történelmi vegyes bizottság működése megakadt. Negyvenötezer áldozatról beszél a magyar fél, és ők csak azok, akikről tudunk. Bizonyos irattárakat még mindig nem nyitott meg a szerb kormány, de sokkal magasabb a száma azoknak, akik elhagyták az országot. Élni kell azonban tovább, már csak a nagyon sok vegyes házasság miatt is. Könynyű legénykedni, hogyha elhagyja valaki az országot, és bekiabálni a partvonal mögött, de „maradj otthon, és ott álld meg a helyed”!

– Korábban a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, majd a Szent Cirill és Metód Nemzetközi Püspöki Konferencia titkára volt, az utóbbinak jelenleg az elnöke. A nagybecskereki püspökség után belgrádi érsek lett. Milyen örömeket és kihívásokat jelent ez a még színesebb lelkipásztori terület?

– Sokkal kevesebb a pasztorális feladat, és sokszorosan több a protokolláris jellegű. A kormány és a pravoszláv egyház is úgy tekint a belgrádi érsekre, mint a Szerbiai Katolikus Egyház fejére, a prímásra. Így mindig velem kommunikálnak, engem hívnak meg mindenhol az Egyház képviselőjeként. A nagyság, a lépték is különböző: Nagybecskereken harmincnyolc plébánia van, itt tizenhét, ott hatvanezer a katolikus, a belgrádi érsekség területén körülbelül húsz-ezer, ám a terület a Nagybecskereki Egyházmegye ötszöröse. Van azonban egy könnyítő tényező, mégpedig az, hogy a belgrádi érsekségben a katolikusok városban élnek, nem vagyunk jelen a falvakban.

– A Belgrádi Egyházmegye története VIII. János pápáig vezethető vissza, aki 878. április 16-án Borisz bolgár fejedelemnek írt levelében említi először a belgrádi püspökséget. Bőven voltak korábban is magyar származású főpásztorok, de legutoljára a 19. század elején. Van-e jelentősége a helyi viszonyok közepette, hogy most magyar az érsek?

– Az igazi előnyöm az, hogy ott születtem Szerbia területén, a Vajdaságban, Jugoszláviában, és ez nagyon sokat jelent a helyieknek. Én vagyok a hetedik érsek, a főegyházmegyévé emelés századik évfordulóját ünnepeljük idén, és a hétből magam vagyok az első, aki odaválsó. Szerb iskolákban végeztem, tehát jól beszélem és használom a többség nyelvét. A magyarságom azért is fontos most Szerbiában, mert a szerb–magyar politikai kapcsolatok, ahogy mindkét féltől halljuk, történelmileg most a legmagasabb szinten vannak. Ez valóban így van, és kihat az én megítélésemre, elfogadottságomra is. Így könnyebben tudok kommunikálni a kormánnyal és másokkal, akik fontosak a jövőnk érdekében.

– Szerbia a Katolikus Egyház szempontjából peremvidék. Mit jelent ez az Ön szolgálatában? Hogyan tud együttműködni az ortodoxok mellett más keresztény felekezettel, sőt akár a muszlimokkal?

– Belgrádban nagyon jó kapcsolataink vannak mind az Ortodox Egyházzal, mind a protestáns testvéreinkkel, közülük a legerősebb közösség a baptistáké. Az érsekség déli részén él a muszlim kisebbség, amely körülbelül öt százalékát Szerbia lakosságának. Az együttműködés mindenki jó, a pátriárkával is, még ha ennek természetesen megvannak

is a határai, hiszen a szerb nemzeti ortodox egyház és az állam, ahogy ők mondják, szimbiózisban van.

– Miként segíti sokrétű szolgálatát az, hogy verbitaként egy vérbeli missziós rend tagja?

– A misszió az életem része. Amióta elmentem szerzetesnek, szeretem úgy is mondani, hogy nem a helyi egyházban szocializálódtam, hanem a világegyházban. Ezt azonban nem mindig könnyű továbbadni. Például a Nagybecskereki Egyházmegyében nem értették, miért mondom, hogy az Egyházunk fejlődik, nő, egészen addig, míg el nem jött Nagybecskerekre

szerepét kissé láthatóbbá tegyem Szerbiában.

– Hogyan fogadta a kinevezését?

– Az ismerősök hívtak fel. Azon a vasárnapon déltájban csörgött a telefonom, Brüsszeltől az egyik barátom, az Európai Unió Püspöki Konferenciáinak Bizottsága, a COMECE titkára hívott elsőnek. Épp nézte Rómából a közvetítést, és nagy meglepetés volt számára is. Mi pedig, akik kint voltunk Rómában a szinóduson, egyáltalán nem tudtuk, hogy lesz ilyen bejelentés, annyira megőrizték a titkot. Az első két telefonhívás után nem is akartam elhinni, szépen

első szinódus, amelyen részt vettek laikusok, köztük nők is. Ez alapvetően megváltoztatta a szinódus értékét az Egyház életében. Elégedett vagyok a dokumentummal, megtalálom magam benne, és ugyanígy mindenki ott érezheti magát benne a spektrum baljától a jobbjaig, a középponttal együtt.

– Mi lesz a bíborosi jelmondata? A címtemploma ki van már jelölve?

– Maradtam a püspöki jelmondatomnál: „Áldja az Urat az Úr minden műve” (Dán 3,57). Továbbra is ez az életfonalam. A címeremen egy hársfa van, alatta egykori püspökségem

a rendtársam, Elias atya, teljesen új szellemet hozva az örömmel, az odaadással. Számomra fontos, hogy új „szerezmenyekkel” gazdagítsam a helyi egyházat. Egy ghánai megyéspüspök rendtársam küld két ghánai papot, akik remélhetőleg a jövő év elején már segíteni fognak a pasztorális munkában. Belgrádban sok a külföldi, a háromezer afrikai egyetemista majdnem fele katolikus. Járnak misére, de nincs rendszeres lelkipásztori követésük, erre is megoldást jelent majd az ő segítségük.

– Beszéljünk a legaktuálisabbról, a bíborosi kinevezéséről. A Szent Cirill és Metód Nemzetközi Püspöki Konferencia elnöke, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa (CEE) alelnöke, korábban a Nemzetközi Ministráns Szövetséget (CIM) is vezette, és a mostani szinóduson is részt vett. Ha mindezeket számba vesszük, talán nem is annyira meglepő, hogy Ön is bekerült a Szentatya bíborosi csapatába. Valóban így van?

– Az embert bíborossá kreálják: a latin szó azt jelenti, a semmiből valami újat teremteni. Senki sem garantálhatja, különösen nem Ferenc pápánál, hogy akárki akármit csinál, bíboros lesz belőle. Pápaságának tizenegy éve alatt az Egyház gyakorlata megváltozott: még ami valamikor száz százalékos volt, az sincs feltétlenül így, ma már a milánói érsek vagy a velencei pátriárka sem lesz automatikusan bíboros. Őszintén, nem is számítottam erre, mert egy olyan kis egyházmegyében élek és dolgozom, amely periféria az európai kereszténységben és világviszonylatban is. Már azzal is „elégedett” voltam, hogy Belgrádba kerültem, és szélesebb lehetőségem nyílt arra, hogy a Katolikus Egyház

felmentem a vatikáni weboldalra, és megnéztem, hogy valóban felolvasta a nevem a pápa.

– Hogyan lehet készülni erre?

– A magyar püspökök lelkigyakorlata is jó alkalom volt átgondolni a különböző dolgokat. A másik, ami segít, az a levél, amit a pápától kaptunk a kinevezésre. Az abban lévő három gyönyörű gondolat forog a fejemben állandóan: ima, egyszerűség, és mezítláb járni a földön.

Külső dolgok is vannak: állandóan jönnek a levelek Rómából, mik lesznek a lépések december 7-én, szombaton, hány órára kell megjelenni, hol és hasonló. Az első levélben leírták, miképpen kell felöltözni, a piros zoknitól kezdve... Készen nem lehet ilyen venni, elmentem hát egy jól ismert egyházi szabóhoz Rómában, és a tulajdonos már adta is a zoknit. Kérdeztem, ezt honnan veszi. Mondta, „óh, nekünk is van egy listánk”.

– A szinódus alkalmával kapta a kinevezést. Ferenc pápa azzal az eszközzel élt, hogy nem adott ki apostoli buzdítást, hanem elegendőnek ítélte a szinóduson közösen elfogadott és jóváhagyott záródokumentumot.

– Ez mindenkit meglepett, de voltak, akik kikutatták, hogy 1964-ben, amikor VI. Pál megalapította a szinódusi intézményt, hasonlóan tervezte a folyamatot, ám 1974-ben az evangelizációról szóló szinóduson a résztvevők nem tudtak megegyezni, ezért kellett a pápai záródokumentum. Most visszatérünk az eredeti eljáráshoz, ami sokkal nagyobb tekintélyt ad a közös szinódusi munkának, különösen, mert ez volt az

négy folyója: a Béga, a Temes, a Tisza és a Duna. Nemrégén kaptam egy levelet, hogy nemsokára közlik a címtemplomot, és a konzisztórium idején találkozni fogok a helyi plébánossal, hogy megbeszéljük a címtemplom elfoglalásának dátumát.

– Azt mindenki tudja, hogy a bíborosok választják az új pápát, legalábbis azok, akik még nem múltak el nyolcvanévesek. Emellett mit jelent még ez az új cím és a vele járó feladat?

– Pontosan nem tudom még, ugyanis az a szokás, hogy a bíborossá kreálás után kapunk a pápától felkérést, hogy tanácsadóként segítsük a különböző vatikáni intézmények, dikasztériumok munkáját. Egy valami biztos: otthon folytatom a szolgálatom, és a bíborosi kinevezés által hihetetlenül nagy teret kaptam. Most épp az a nehéz, hogy milyen médiamegkeresést fogadjak el vagy mondjak le, egyszerűen fizikailag nem bírom. Belgrádban még soha nem volt bíboros, e történelmi vetület miatt is sokan keresnek. Szerbiában a reakciók kilencvenöt százalékában a büszkeség fogalmazódik meg, kezdve az elnöktől. Ezt a figyelmet most jól lehet kamatoztatni.

– És mit jelent a kinevezés a külhoni magyar közösség számára?

– A kinevezésem révén az egész Kárpát-medencei magyarság figyelmében részesül. A bíborosi kinevezés, attól függetlenül, hogy személyre szól, a helyi egyházat, a nemzetet, a nyelvet erősíti.

Agonás Szonja
Fotó: Merényi Zita

A családok a remény forrásai

Marton Zsolt püspök körlevele

Kedves Magyar Családok!
A 2025. év rendkívüli esztendőnek ígérkezik az életünkben, mert jubileumi szentév lesz. Ferenc pápa a szentévi előkészületekre írott levelében ezt mondja: „A szentév mindig nagy lelki, egyházi és társadalmi jelentőségű esemény volt az Egyház életében. Amióta VIII. Bonifác 1300-ban bevezette az első szentévet – százéves ismétlődéssel, amely aztán a bibliai mintára ötvenévesé vált, majd huszonöt évenként ismétlődőként állandósult –, Isten hívó szent népe ezt az ünnepet a kegyelem különleges ajándékaként éli meg, melyet a bűnök bocsánata és különösen a búcsú, Isten irgalmának teljes kifejeződése jellemez.” (A remény zarándokai – Ferenc pápa levele a 2025-ös szentév előkészítéséről)

A szentév Isten hívó népén, mint nagy családon belül kegyelmi ajándék a családok számára is. Hiszen a szentév – a szeretetteljes visszatekintésen túl –, elsősorban a megújulásról, az újbóli megtérésről, az újrakezdés lehetőségéről szól. Tekintsünk úgy a szentévre, mint amely lehetőséget nyújt a családok számára a „kegyelmi újratervezésre”!

Ez az újrakezdés a bűnbocsánatnak és Isten irgalmának a megélését is jelenti. Lehetőség kapcsolataink rendezésére: megbocsátani azoknak, akikkel konfliktusban vagyunk. Lehetőség arra, hogy megbocsássunk önmagunknak, és leginkább lehetőség arra, hogy Isten bocsásson meg mindnyájunknak, amiért nem fogadtuk be az ő szeretetét. Kérjük Isten hozzájárulását, irgalmas szeretetét mindezekhez!

Családreferens püspökként, fájó szívvel kérek bocsánatot Istentől, a gyermekektől, fiataloktól és családjaiktól, mindazoktól, akiket valamilyen bántalmazás ért az egyház szolgálattevői részéről. Mindent meg fogunk tenni azért, hogy a jövőben ne ismétlődhessenek meg a bántalmazáshoz vezető helyzetek és – teljes mértékig azonosulva a Szentatyával a meghirdetett zéró tolerancia elvével –, a prevenciót szem előtt tartva folytatjuk a már megkezdett munkát.

Hiszem, hogy ezekben a hitet próbáló helyzetekben is szól hozzánk Jézus. Ő az, aki meggyógyítja a sebeket. Imádkozom minden katolikus családját, hogy hitüket el ne veszítsék és az őket ért sebeket fel tudják dolgozni. Bízom benne, hogy lesznek a környezetükben olyanok is, akik ezeket a sebeket segítenek bekötözni, akik megértést, vigaszt jelentenek számukra.

Egyben kérem Isten irgalmát! Ferenc pápa szavait teszem mindnyájunk szívére: „A megbocsátás a múltat nem változtatja meg, a történeteket nem módosíthatja, de lehetővé teszi a jövő megváltoztatását, azt, hogy másként, harag, gyűlölködés és bosszúvágy nélkül éljünk.” (Spes non confundit, 23)

A közelgő jubileum nagyban hozzájárulhat a remény és a bizalom légkörének helyreállításához – mondja a Szentatyá. A szentév a megújulás reményét hordozza magában a családok számára is: megújíthatjuk házastársi kapcsolatunkat, gyermeknevelési attitűdjeinket, kapcsolatainkat idős hozzátartozóinkkal. Az előttünk álló szentév vezérgondolata: a remény, amelyhez a pápa A remény zarándokai mottót választotta. A 2025. évi jubileumra kiadott, fentebb már hivatkozott bullájának pedig A remény nem csal meg (Spes non confundit) címet adta.

Mi a remény? A remény általános értelemben valami jónak az akarása, amelynek elérése nem csak tőlünk függ; szeretnénk birtokba venni, és bízunk abban, hogy a szükséges segítséggel a vágyott célt el is fogjuk érni.

A keresztény ember számára a remény egy erény (jóra való készség), mely alkalmassá teszi akaratainkat arra, hogy megtegyünk mindent, ami üdvösségünkhöz szükséges, és bizalommal várjuk Isten

segítségét, amellyel majd eljutunk természetfölötti végső célunkhoz, és színről színre látjuk Istent.

Égve kell tartanunk a remény fátyláját – tanítja a Szentatyá. A remény fátylájának hordozója a család. Más szavakkal: a remény forrása lehet a család. Miért lehet a remény forrása a család?

Ferenc pápa a Családok X. Világtalálkozóján mondta, hogy a család az első hely, ahol az ember megtanul szeretni. A pápa örök igazságot fogalmazott meg: ha valaki szerető családban nő fel, akkor megéli és gyakorolja az önzetlen szeretetet. Minél nagyobb a család, talán annál jobban. A mai, egyre inkább individualizálódó, az önzés kísértésében élő ember számára a hiteles, bár nem tökéletes családi élet remény lehet, hogy ne essen áldozatul az önzés világának, hanem a szeretetkapcsolatokban megélt élet kultúráját építse.

A reményt, mivel végső célja a boldogító Istennel való találkozás, isteni erénynek is mondjuk, testvérei a hit és a szeretet. Az őszinte hitben és szeretetben élő család áldássá válik önmaga és mások számára, amely Isten végtelen jószágát megtapasztalva, mindig a remény forrása lesz.

A családban várják a megfogant életet, elfogadják a gyermeket és fölnevelik. Régen, faluhelyen azt mondták arra, aki gyermeket várt: jövője van. Akinek pedig jövője van, az remél. Van remény arra, hogy a család éljen fog az Egyházban és a társadalomban. Van remény az egymást szerető és elfogadó szülőkre és gyermekekre. Van remény a nagyszülőkről való gondoskodásra.

A Szentatyá az idén lezárult püspöki szinódus témájává tette magát a szinodalitást, az úton levést, a hit útján való együtt járást. A II. Vatikáni Zsi-

nat azt mondja az Egyházzól, hogy Isten vándorló népe. Ez a családra, a családegyházra különösen igaz. A család a különböző generációk együtt járása, zarándoklata. Aki megtanulja az együttműködést a családban, annak van reménye arra, hogy az Egyház és a társadalom párbeszédre kész, meghallgatni képes, befogadó tagja lesz. Reményünk, hogy hívó család-jaink vonzzák az istenkereső embereket és felkeltik bennük is a vágyat a családi életre, az elköteleződésre.

Ferenc pápa ezt is mondta: „Miközben érezzük, hogy mindannyian zarándokok vagyunk a földön, ahová az Úr azért helyezett bennünket, hogy műveljük és őrizzük azt (vö. Ter 2,15), ne mulasszuk el útközben szemlélni a teremtés szépségét és gondolni közös otthonunkat.” (A remény zarándokai – Ferenc pápa levele a 2025-ös szentév előkészítéséről)

A család a természet szeretetével a teremtésvédelem bölcsője is lehet.

Az egymáshoz alkalmazkodni kész, párbeszédre nyitott család a béke reményét is hordozza, amelyre oly nagy szüksége van mai világunknak. A béke mindig az emberi szívekből és a kisebb közösségekből indul. Így a család lehet a béke reményének hordozója is.

ezek nem elegendőek a nélkül a nagy remény nélkül, amelynek felül kell múlnia az összes többit. Ez a nagy remény csak Isten lehet, aki átöleli az univerzumot, s adni és ajándékozni tudja nekünk azt, amire mi önmagunkban nem vagyunk képesek. Epp a megajándékozottság tartozik hozzá a reményhez. Isten a remény alapja – nem akármilyen Isten, hanem az az Isten, akinek emberi arca van, és aki mindvégig szeretett minket: mindegyikünket és az emberiség egészét.” (31.)

Örömmel és reménnyel készülünk a családok május végi nemzetközi jubileumi zarándoklatára, Rómába, október közepén pedig a harmincadik családkongresszusra, amelyet ezúttal Vácon rendezünk meg.

Kedves Magyar Családok!
A szentév a pápai bazilikák Szent Kapujának megnyitásával veszi kezdetét, Rómában. Magyarországon is minden megyéspüspökök megnyitja a szentévet a saját egyházmegyéjében. De a legfontosabb, hogy a szívünket és családjaink szívét nyissuk ki Krisztus előtt, és ezzel a szívvel legyünk képesek szeretni embertársainkat!

Családreferens püspökként tudom, hogy határozottan védendünk kell a családjainkat a keresztény értékrenddel ellentétes gender-ideológiától, az online világ káros tartalmaitól, az egyre gyakrabban kialakuló függőségektől azért, hogy legkisebb közösségeink a reménység tiszta forrásai maradjanak! Munkatársaimmal a szentévben azon fáradozunk majd, hogy a Szentatyá szavaival élve „a szentévet intenzív hittel, élő reménnyel és tevékeny szeretettel ünnepeljük meg” (uo.) családjainkban is. Ehhez kérem Isten áldását rátok. Köszönöm hűségese szereteteket!

Advent elején és a szentév kapujában, a Szeplőtelen Szűz pártfogását kérve imádkozom értetek!
Vác, 2024. december 8.

Marton Zsolt
váci megyéspüspök,
az MKPK Családügyi
Bizottságának elnöke

Együttlét, párbeszéd, kiengesztelődés

Új családpsztorációs referensek a Kaposvári Egyházmegyében

A Kaposvári Egyházmegye két-éves családtrénerképzésének ünnepélyes diplomaosztójára került sor november 23-án Nagyatádon, a Szent Kereszt Felmagasztalás-templomban, a Varga László megyéspüspök által bemutatott szentmisét követően. Az eseményen vette át három házaspár az egyházmegye családpsztorációs referensi szolgálatát az azt tizenöt éve ellátó Radnai Istvántól és Mártától.

Az ünnepi szentmisén a főpásztor prédikációjában köszönetet mondott Radnai Istvánnak és Mártának, akik tizenöt éven át családreferens házaspárként szolgáltak az egyházmegyében, és a szertartás keretében átadták feladatkörüket három házaspárnak, akik továbbviszik majd a családpsztorációs szolgálatot.

Varga László arról tanított, hogy meg kell újulnia minden házaspárnak az Istennel való szeretetkapcsolatában. A püspök rámutatott: a házaspárok előbb lettek Isten gyermekei, képmásai, mint egymás társai. Hozzá tette: nem helyettesíthető semmivel sem a mennyei Atyával, az

Úr Jézussal és a Szentlélekkel való egyéni, személyes kapcsolat. „Ha elakadtok, akkor meg kell vizsgálnotok, hogy miben kell megújulnotok ahhoz, hogy a házasságotok, családi életetek tele legyen szeretettel.”

A püspök arról is beszélt, a házaspárok Istennel való közös kapcsolatának is meg kell újulnia. Nem elég egyéni, együtt is Isten felé kell fordulni. Ez nem könnyű, és sokat is küzdnek a házaspárok velem, mivel a férj és a feleség nagyon szemérmes ebben egymás előtt. „Legyetek bátrak!” – biztatott a püspök.

„Meg kell újulni egymás felé is, hiszen bármennyire is szeretitek egymást, bűnös emberek vagytok. Ezért mindig történnek bűnök, képződnek sebek. Meg kell újulnia a házaspárok kapcsolatának egymás felé a párbeszédben, a találkozásban, az együttlétben, a megbocsátásban, a kiengesztelődésben.”

Harmadrészt meg kell újítani a kapcsolatot a gyermekek felé is, akik mindig változnak. „Mikor azt hiszitek, hogy most már tudjátok, hogy miként kell bánni a gyermekkel, kiderül, hogy csak tudtátok. Mindig okoz-

nak meglepetést. Legyetek hálásak azért, hogy a Jóisten rátok bízta őket, s hogy az ő partnerei lehettek az élet továbbadásában, kibontakoztatásában... Ne adjátok fel a reményt soha a gyermekeitek életére vonatkozóan, akármilyen változatokat mutatnak is hűtlenségben vagy bármi másban! Meg kell újulni a hitben, a reményben és a szeretetben” – hangsúlyozta a főpásztor prédikációjában.

A szentmise végén a megyéspüspök átadta a családreferensi kinevezést annak a három házaspárnak, akik az egyházmegye családpszto-

rációs szolgálatát folytatják: Fűr Tamásnak és Anitaának; Szöllősi Tamásnak és Nikolettnek; valamint Hrankai Dávidnak és Juditnak.

A családtrénerképzés a Magyar Schönstätt Mozgalomhoz tartozó Családkadémia által kidolgozott tematika mentén tartott kétféle felkészítés. A Kaposvári Egyházmegye családpsztorációs munkatársai már a harmadik ilyen képzést szervezték meg és kísérték végig. Céljuk az volt, hogy olyan házaspárokat hívjanak meg különböző plébániákról, akik a képzést követően a házastársi kapcsolatukban megerősödve, a szükséges ismeretekkel felvértezve, a plébánosokkal együttműködve fogják a környezetükben élő családokat szolgálani.

A most végzett évfolyam tagjai – kilenc házaspár – Nagyatádról, Nagykanizsáról, Fonyódról, Balatonboglárról, Szőlődről, Siófokról és Somogydöröcskéről érkeztek. A diplomák kiosztása előtt minden végzős házaspár röviden bemutatkozott, és egy-két percben ismertette szívtemáját, amelyről hosszabb előadást készített.

Forrás és fotó:
Kaposvári Egyházmegye

A totális pusztítás volt a céljuk

Eseménysorozat az 1944–1945-ös nyilas terror áldozatairól

A budapesti Városmajori Katolikus Egyesület (VÁKE), összefogva az itteni hívő közösséggel, 2024 decembere és 2025 januárja között négy részből álló megemlékezésorozatot szervez az 1944–1945-ös nyilas terror 80. évfordulóján. Csonka Laura történésszel, Kövesdy Tamással, a VÁKE korábbi elnökével és Semsey Gáborral, az egyesület jelenlegi vezetőjével beszélgetünk.

Csonka Laura elmondta: a XII. kerületben kifejezetten erős volt a nyilas pártszervezet, amely három vezető, Kun András – vagyis Kun páter –, Bokor Dénes és Dési Dregán Miklós irányítása alatt állt. Kijelenthető: a zsidók ellen elkövetett itteni atrocitásokban, gyilkosságokban ők három döntő szerepet játszottak. 1944. december közepéig a kerületi nyilas pártszervezet székhelye a Városmajor utcában volt, ahol most egy parkoló áll. A Vörös Hadsereg előretörése miatt azonban a nyilas állam területe mindinkább szűkülni kezdett. Ezért a kerületi nyilas vezetőség áttette a székhelyét Pestre: az Andrassy út 47. szám alá költöztek. Az Andrassy út 60. szintén hírhedt volt, mert egy ideig a XII. kerületi nyilasok ott is működtek. Több hét telt el, majd amikor január 10-e körül a szovjet front, Kun Andrásék visszaköltöztek Budára. Amivel az orosz front ekkor még közelebb került a Városmajorhoz, ezért nem ide jöttek, hanem a Németvölgyi út 5. szám alá, ami viszonylag távol esett a fronttól. Az itteni pártvezetés soha nem akarta kockára tenni az életét. A céljuk az volt, hogy az általuk belső ellenségnek minősített emberektől megtisztítsák a kerületet, de a fegyveres ellenséggel semmiféle módon nem akartak konfrontálódni. A nyilasok 1944. október 15-ei hatalomátvételét követően zsidókra, zsidóbújtatókra, baloldaliakra, katonaszökevényekre vadásztak, mindenkire, akit a nyilas állam az ellenségének tekintett. Folyamatosan razziáztak, házkutatást tartottak. A feljelentések mindennaposak voltak. Kun András a nyilas hatalomátvételkor a Városmajorban fegyvert osztott a kerületi nyilas pártszervezet tagjainak. A felfegyverzett mintegy harminc-nyolcvan ember ettől kezdve bármit megtehetett. Ők egyébként a nyilas párttagoknak mindössze néhány százalékát tették ki. Nagyon szoros, gyakran családi kapcsolat állt fenn közöttük, így összetartottak. 1944 novembere és 1945. január közepe között a nyilasok több mint ezeröttszáz embert gyilkoltak meg a Városmajorban és Budapest más pontjain.

Január közepén az itteni nyilas pártvezetés megrohmozott két zsidókórházat és egy zsidó idősök otthonát. Levéltári anyagok szerint nem kaptak erre semmiféle felsőbb parancsot. Nehéz felderíteni, hogy ki döntött a gyilkosságokról. Amit erről a tragikus korszakról tudunk, az népbírósági perek anyagaiból ismeretes. Ezekben a perekben a nyilas pártszervezet tagjai álltak bíróság elé és vallottak mind a saját, mind pedig mások nyilas tevékenységéről. A három említett intézmény a Maros utcai kórház, az egykor a Városmajor utca 64–66. szám alatt működő Bíró Dániel Gyógyászatornium és az Alma utcai Zsidó Idősök Otthona volt. Mindhárom a Nemzetközi Vöröskereszt irtalmá alatt állt. Ezeket az épületeket hivatalosan nem támadhatták volna meg a nyilas pártszervezet tagjai. A történész feltételezése szerint azért rohanták le ezeket az intézményeket, mert az egyre inkább közeledő frontot

látva felismerték: hamarosan véget ér a rémuralmuk, és nem akarták, hogy a három intézményben tartózkodó több mint háromszáz zsidó túlélje a háborút. A totális pusztítás volt a céljuk.

A XII. kerületi pogromok központi alakja az akkor harminchárom éves Kun András felszentelt pap, minorita szerzetes volt. Olaszországban is tanult, óriási műveltséggel rendelkezett.

Múltidéző beszélgetés Csonka Laura történésszel, Kövesdy Tamással, a VÁKE korábbi elnökével és Semsey Gáborral, a VÁKE jelenlegi vezetőjével

zett. Kérdésünkre, hogyan térhetett le ilyen mértékben az evangélium útjáról, Csonka Laura kifejtette: Kun páter 1945-ben tett vallomásaiban elmondta: nem 1944-ben ismerkedett meg a nyilasokkal, hanem a harmincas évek elején. Már ekkor meggyőződésévé vált, a nyilas mozgalom alkalmas arra, hogy a magyar társadalom felemelkedését szolgálja. Tanulmányai idején hat évig Mussolini Olaszországában élt, ez nyilván nagy hatással volt rá, bár azt is meg kell jegyezni, hogy az olasz fasiszták nem voltak antiszemiták. Kun András a vallomásaiban arról is beszélt, hogy olaszországi tartózkodása alatt előlvasa Hitler *Mein Kampf*-ját, a náciizmus alapművét, amelynek eszmerendszerét teljes mértékben meggyőzőnek találta. Csonka Laura leszögezte: Kun páter a saját elmondása alapján 1944 tavaszán lépett be a Nyilaskeresztes Pártba, holott egyházi személyeknek ez nem volt engedélyezett.

Tettei szempontjából az sem elhanyagolható, hogy nagyon nehéz természetű, öntörvényű ember volt. Ugyancsak 1945-ben úgy nyilatkozott a gyermekkoráról, hogy rendkívüli tehetség volt, ha elindult egy sportversenyen, megnyerte. Több nyelven beszélt, kiválóan hegedült. Nyírbátorban született, számára a kitérés lehetőségét jelentette az Egyház, de képtelen volt beilleszkedni a merev, strukturált egyházi rendszerbe. Összeférhetetlen természete miatt 1941 és 1943 között minorita szerzetesként egyházi büntetésekben részesítette a rendje. 1944 januárjától engedéllyel kolostorán kívül tartózkodó szerzetesként többször megkereszte Serédi Jusztinián hercegprímást azzal, hogy szeretne Budapesten elhelyezkedni (addig Kézdivásárhelyen szolgált.) A bíboros tájékoztatást kért róla a minoritáktól, és azt a választ kapta: Kun András ismerve nem támogatják és nem ajánlják ezt. Egyébként 1944 novemberében Serédi Jusztinián felüggasztotta őt, miután a városmajori templomban nyilván szónokolt a nyilasok mellett. Kérdésünkre, hogyan került ide, a történész felidézte: ami-

kor Kun páter Budapestre jött, a Váci út 16. szám alá költözött, a szüleihez. Az apja házmester volt ott. 1944. július elején bombatámadás érte ezt a házat, s ekkor Kun András benyújtotta az igényt, hogy bombakárosultként a család szeretne új lakást kapni. A városvezetés ekkor már elkezdte kiosztani a zsidóktól elvett ingatlanokat keresztény bombakárosultaknak, így

zsidókkal, azzal a Jóisten akaratát teljesítik, neki tetszőn cselekednek. Miközben csoportosan erőszakolnak nőket, módszeresen embereket kínoznak és gyilkolnak, ő megadja a gyilkosoknak az erkölcsi feloldozást. Kun András maga is részt vett emberek kivégzésében, és ezzel a felkiáltással adott utasítást a meggyilkolásukra: „Krisztus szent nevében, tűz!”

lakos élt. A jalkiáltásokat, a gépfegyverek hangját hallani lehetett, mégis megtörténhetett mindez. A tömegben a sok ember gondol, amit gondol magában, a négy fal között, de kifelé nem hangoztatja a véleményét, nem lép ki a sorból, hogy odaálljon a nyilasok elé, és felkiáltson: nem értek egyet veletek! Az emberek döntő többsége csak túlélni akar.

Kövesdy Tamás közbevetette: az emberek minden körülmények között megpróbálnak hinni a gondviselésben, és a szívükben ott él a remény még a legborzalmasabb háborús időkben is. És akkor jön egy ilyen figura, mint Kun András, aki, ráadásul az evangéliumra hivatkozva, túllép minden erkölcsi gátláson, és eszeveszett módon gyilkol. Félelmetes, hogy valaki ennyire kiforgatja az evangéliumot, amiben hiszünk. A Városmajori Katolikus Egyesület korábbi elnöke, a megemlékező programsorozat egyik szervezője elmondta: azért érezte szükségesnek a megemlékezősorozat életre hívását, hogy itt, a Városmajorban leróják kegyeletüket a tragédia áldozatai előtt, és kifejezzék együttérzésüket a hozzátartozóiknak. A meggyilkoltaktól gyilkosaik elvették azt a lehetőséget, hogy a háború után újrakezdhesék az életüket. A kórházban fekvő idős, beteg, kiszolgáltatott embereket attól is megfosztották, hogy csöndesen, méltóképpen búcsúzzanak az életüktől. Ők védték házaikban voltak, ezért joggal reménykedhettek a túlélésben, miközben arról természetesen nem tudtak, hogy Szálasi levette róluk a kezét.

Kövesdy Tamás arra is emlékeztetett: a városmajori templom ablakait Sztéhlo Lili tervezte, s a templom díszítését férje, Árkay Bertalan építész fejezte be, aki maga is tagja volt a nyilas pártnak. Ebben az időben Lili testvére, Sztéhlo Gábor evangélikus lelkész a Városmajor u. 54. szám alatti lakás pincéjében zsidó gyermekeket mentett. Endre László politikus, a magyarországi vészkorszak egyik fő felelőse többször járt Árkayék és Sztéhlo Gábor házában is. Árkay Bertalan 1939-ben lépett be a XII. kerületi nyilas pártszervezetbe, de látva, hogy őt év alatt sem valósultak meg azok a szociális ígéretek, amelyekkel sok embert maguk mellé állítottak, az 1944. október 15-ei hatalomátvételét követően pedig elszabadult a nyilas terror, úgy döntött, ebben ő nem akar részt venni. Csak azért nem lépett ki a szervezetből, mert mindenki tudta, hogy tagja a pártnak, és ez volt a legjobb álca ahhoz, hogy gyerekeket mentsen. Amikor sógora, Sztéhlo Gábor hozzá fordult segítségért, beleegyezett, hogy a saját ingatlanjában bújtassa el őket. A nyilasoknak eszükbe sem jutott, hogy ezt feltételezzék róla.

Kun András ellenpontjaként tekinthetünk Ervin Gábor római katolikus papra, aki ugyancsak a Városmajorban lakott, és zsidókat, katonaszökevényeket rejtgetett. A nyilasok elfogták, s édesanyjával és két fivérével együtt kivégezték. A vértanúhalált halt papról, a kiemelkedő tehetségű teológus, filozófus íróról ugyancsak megemlékeznek az 1944–1945-ös nyilas terrort felidéző programsorozatban. Kövesdy Tamás hozzátette: Kun András rémtetteivel szemben Ervin Gábor üldözöttségért való kiállása és önfeláldozó cselekedete gyógyító hatású. Ő azt tette, ami Jézus szerint a legnagyobb szeretet: életét adta felebarátaiért. Mindez életényt nyújtó lelki örökség számunkra, és tanúságtétel arról, hogy a legszörnyűsebb időkben is megmaradhatunk krisztusi embernek.

Csonka Laura felhívta a figyelmet arra is, hogy a gyilkosságokat harminc-nyolcvan ember követte el, miközben a kerületben több tízezer

A barátság és az együttérzés útján

Pannonhalmi delegációt fogadott I. Bartholomaiosz

(Folytatás az 1. oldalról)

A delegáció a testvéri, ökumenikus, kulturális misszió keretében érkezett Isztambulba. A küldöttség tagjai a következők voltak: Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke; Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke; Hölvényi György, a Kereszténydemokrata Néppárt európai parlamenti képviselője; Gárdos Csaba, a Magyar Államkincstár költségvetési felügyeleti igazgatója; Bús Balázs, a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) elnöke; Erdődy Orsolya, a Budapesti Fesztiválzenekar menedzser-igazgatója; Dejcscsics Konrád bencés szerzetes, a Pannonhalmi Főapátság kulturális igazgatója; Hajdu D. András fotográfus és Kuzmányi István diakónus, az Új Ember és a Magyar Kurír igazgató-főszerkesztője.

Az ökumenikus patriarkátus az ortodoxia legmagasabb szintű székhelye és központja a világon. „Első az egyenlők között” a többi patriarkátushoz képest. Konstantinápoly primátusa testesíti meg kánonjogilag az ortodoxia egységét és koordinálja tevékenységét. Egyházi fennhatósága kiterjed Isztambulra, a négy török egyházmegyére, Athosz hegyére, Krétára és Patmoszra, valamint a Dodekanészosz-szigetcsoportra (Kis-Ázsia délnyugati partjainál), továbbá az elvándorlás követ-

kezében a közép- és nyugat-európai egyházmegyékre, Amerikára, Pakisztánra és Japánra is. A patriarkátus székhelye évszázadokig a Hagia Sophia-székesegyház mellett volt. Konstantinápoly 1453-as elestéül áthelyezték, és 1601-től a Fanar városnegyedben található. (Fanar Isztambul egyik városrésze; az ökumenikus patriarkátust az Ortodox Egyházban így is szokás nevezni, görögül lámpást, világítótornyot jelent.)

November 29-én délelőtt a magyar delegáció Fanarba, a Konstantinápolyi Ökumenikus Patriarkátus székhelyére látogatott. I. Bartholomaiosz egyetemes pátriárka az egykori Maraszlión patriarkális általános iskola épületében – mely ma kulturális és protokollcélokot szolgál – fogadta a küldöttséget. A pátriárka köszöntőjében hangsúlyozta, hogy a látogatás az ökumenikus patriarkátus és a magyar nép közötti tartós barátság és együttérzés mély bizonyítéka. Majd személyes hangon szólva szeretettel és hálával emlékezett vissza tavaly szeptember 21–25. között tett pannonhalmi látogatására. Kifejezte köszönetét a magyar kormánynak és Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettesnek a következetes és szívből jövő támogatásért, amelyben személyét és az ökumenikus patriarkátust részesítik. Ezután a bencés főapáthoz fordulva rámutatott: „Pannonhalma a cselekvő hit világító példája, a lelki gazdagodás világító tornya, és emlékeztetője annak a szépségnek, amely akkor keletkezik, amikor a hit és a kultúra kéz a kézben jár.”

Beszédében I. Bartholomaiosz végül kitért arra is, hogy a Konstantinápolyi Ökumenikus Patriarkátus mindig is a keresztények és a más vallásúak közötti párbeszédet helyezte szolgálatának előterébe, továbbá a teremtett világ védelmének előmozdítását.

A magyar delegáció nevében Hölvényi György európai parlamenti képviselő köszöntötte a pátriarkát.

Mint mondta, I. Bartholomaiosz nem csupán a párbeszéd embere, hanem a legmélyebb keresztény értékek alapján áll. Őrzője a legszentebb egyházi és keresztény értékeknek, amelyek összekötik a múltat a jelenrel és a jövővel. Ezért is vált a teremtett világ oltalmazójaként „zöld pátriárkává”. A képviselő kifejezte meggyőződését, hogy Európának újra fel kell fedeznie önmagát, és meg kell értenie, hogy a kereszténység több mint kultúra: sokrétű, személyes hit Jézus Krisztus-

A Szent György-templom előterében Szent András feldíszített ikonja várta a hívőket

ban. Majd a történelmi tapasztalatra utalva szöveg arra is, hogy az Ortodox Egyház nagyon jelentős szerepet játszott Magyarország történetében.

A magyar delegáció tagjai délután részt vettek Szent András apostol ünnepének Vecsernyéjén a Szent

Vecsernye Szent András ünnepén

Györgyről nevezett patriarkális templomban. Ezt követően ellátogattak az Aranyszarv-öböl túlsó partján található Galata Kulturális Központ dísztermében rendezett békekonzertre. A hangversenyt Szent András apostol ünnepé alkalmából I. Bartholomaiosz ökumenikus pátriárka tiszteletére adták a Pannonhalmi Főapátság és a Budapesti Fesztiválzenekar szervezésében és a magyar állam támogatásával.

Az ünnepi alkalmon jelen volt I. Bartholomaiosz pátriárka; Ferenc

pápa képviselőjében Kurt Koch bíboros, a Keresztény Egység Előmozdítása Dikasztériumának prefektusa; Flavio Pace érsek, a dikasztérium titkára; Marek Solczyński törökországi apostoli nuncius; Arseniosz Kardamakisz ortodox püspök, ausztriai metropolita, magyarországi és közép-európai exarcha; Pintér Attila isztambuli magyar főkonzul, valamint a helyi diplomáciai testület tagjai, meghívott török és görög vendégek.

A koncert elején Hortobágyi T. Cirill főapát az Exsultet húsvéti örömeinek kezdősortát idézte köszöntőjében: „Exsultet iam angelica turba caelorum” („Immár ujjongjon a mennyben az angyalok kórusa”), melynek öröme, mint mondta, a pannonhalmi bencés közösség szívében cseng, amikor visszaemlékezik az ökumenikus pátriárka tavalyi látogatására. Személyében – alázatában, imádságában és monasztikus életútjában – Krisztussal találkozott és őt fogadták be, ő pedig a béke és a kiengesztelődés szavaival emlékeztette és megerősítette az egész közösséget a szolgáló szeretet útján.

Majd az ökumenikus pátriárka szeptember 22-én, a pannonhalmi bazilikában tartott Isteni Liturgián elmondott beszédét felidézve a főapát hangsúlyozta: „Egyedül a szolgáló szeretet képes legyőzni a nehézségeket, helyreállítani a teremtés Isten akarta egységét, hiteles tanúságot tenni Isten jelenlétéről, és meggyógyí-

tani a gyűlölet, erőszak és kétségbeesés által gyötört szíveket.” Az ünnepi eseményen a főapát a bencés közösség és a magyar emberek szeretetének, nagyrabecülésének jeleként van jelen, ahogyan az Evangélikus és Református Egyház püspökei is, és ennek szellemében hangzik el a teljes zenei élményt nyújtó békekonzert – mondta Hortobágyi T. Cirill főapát.

Ezt követően Erdődy Orsolya, a Budapesti Fesztiválzenekar menedzser-igazgatója mondott beszédet,

és bemutatta az est folyamán elhangzó zeneműveket. „A békekonzert tükrözi a zenekar küldetését, hogy a zenét hídként használja a közösségek és a kultúrák között, elősegítve a befogadást és a kölcsönös megértést. A zene egyetemes nyelv, amely túllép a faji, vallási és földrajzi határokon. Képes arra, hogy vigaszt nyújtson ott is, ahol a szavak nem tudnak, és kapcsolatot teremtsen ott, ahol széthúzás van. A békekonzerten felhangzó művek emlékeztetnek a zene erejére, mely tiszteleg a konfliktusok áldozatai előtt, reményt ébreszt, és közös cselekvésre szólít a békéért” – fogalmazott Erdődy Orsolya.

Az est folyamán Mahdi Kousay iraki csellóművész előadásában elhangzott az *Improvizáció egy arab népdalra* című zenemű a közel-keleti konfliktus arab áldozataira emlékezve; Kádár István hegedűművész előadásában Maurice

Békekonzert a Galata Kulturális Központ dísztermében

Ravel *Kaddisha* a Közel-Kelet zsidó áldozataira emlékezve; Reinhold Glière *Vonósnégyes No. 1.* című műve az ukrain háború áldozataira emlékezve, valamint Bartók Béla *Román népi táncok* című szerzeménye, melynek előadásában Bodó Antónia és Molnár Noémi hegedűn, Gálfi Csaba brácsán, Liptai Gabriella csellón közreműködött.

A békekonzert végén I. Bartholomaiosz konstantinápolyi egyetemes pátriárka a kapott ajándékot megköszönve hangsúlyozta, mindannyiunknak tennünk kell az igazságos békéért, és megemlékezett az ukrain és a közel-keleti konfliktusok áldozatairól.

Szent András apostol ünnepén, november 30-án délelőtt a magyar delegáció a Konstantinápolyi Ökumenikus Patriarkátus székhelyén, a Szent Györgyről nevezett patriarkális templomban részt vett az Isteni Liturgián.

Az I. Bartholomaiosz vezetésével ünnepelt ortodox Szent Liturgián Ferenc pápa képviselőjében jelen volt Kurt Koch bíboros, a Keresztény Egység Előmozdítása Dikasztériumának prefektusa; Flavio Pace érsek, a dikasztérium titkára; Massimiliano Palinuro isztambuli apostoli helynök és konstantinápolyi apostoli adminisztrátor, valamint az ökumenikus patriarkátus metropolitái, papjai és ortodox hívek. Az ünnep alkalmából a Szentatya üzenetet küldött a konstantinápolyi pátriárkának.

A római pápa és a konstantinápolyi pátriárka hagyományosan delegációt küldenek egymáshoz védőszenként ünnepén, június 29-én Rómába, Szent Péter és Szent Pál ünnepére, valamint november 30-án Isztambulba, Szent András ünnepére.

Szent András az ortodoxok „elsőként” tisztelik, mint akit Jézus először hívott meg az apostolok közül. Szent András a hagyomány szerint a Boszporusz partján fekvő Bizánc településre érkezve (később az Ortodox Egyház és a birodalom innen kapta a nevét) hirdette Krisztus evangéliumát, és nevezte ki az első püspököt. Ezért az apostolt az ökumenikus patriarkátus védőszenként tekintik.

A bizánci szertartás végén I. Bartholomaiosz konstantinápolyi egyetemes pátriárka a templomteremben található főpapi trónusánál köszöntötte a Katolikus Egyház képviselőjében jelen lévő magas rangú delegációt. A nemrég Rómában lezárult püspöki szinódusra utalva megköszönte, hogy a patriarkátus képviselője is jelen lehetett az eseményen, s hangsúlyozta, hogy a II. Vatikáni Zsinat ekkleziológiai tanításának megvalósítására tett kísérlet eredményes volt, és hozzájárul a két testvéregyház további közeledéséhez.

I. Bartholomaiosz örömeit és reményét fejezte ki, hogy ennek gyümölcsét a két Egyház közötti teológiai párbeszédért felelős nemzetközi vegyes bizottság munkája folytatódik, és sikerrel oldja fel és győzi le a múlt

félreértéseit és vitáit. Majd megjegyezte, az ősszel Rómában lezárult püspöki szinódus említést tett arról, hogy a közelgő új esztendő, 2025 az első nikaiai ökumenikus zsinat összehívásának 1700. évfordulója lesz. I. Bartholomaiosz kifejezte reményét, hogy az esemény valóban mindannyiunk számára alkalmat ad arra, hogy „együtt valljuk meg a testté lett Istenbe vetett hitünket”, és együtt dolgozzunk azon, hogy meghatározzuk, hogyan ünnepeljük egy közös napon Krisztus dicsőséges feltámadását, így téve közös tanúságot a világnak az üdvösség misztériumáról. Majd arra hívott mindenkit, hogy jövő tavasszal együtt ünnepeljék a jeles évfordulót Fanarban.

Ezt követően Kurt Koch bíboros, a Keresztény Egység Előmozdítása Dikasztériumának prefektusa felolvasta, majd átadta Ferenc pápa levelet és üzenetét I. Bartholomaiosznak. A Szentatya a meghívást megköszönve kifejezte reményét, hogy 2025-ben Fanarba utazik. Majd hangsúlyozta, a katolikusoknak és az ortodoxoknak sosem szabad abbahagyniuk az imát és a közös munkát annak érdekében, hogy felkészüljenek az egység isteni ajándékának elfogadására. „A megélt testvériség és a keresztények tanúságtétele a háború és erőszak sújtotta világunk számára is üzenet lesz. E tekintetben örömmel csatlakozom az Ön imáihoz azért, hogy béke legyen Ukrajnában, Palesztinában, Izraelben és Libanonban, továbbá mindazokban a térségekben, ahol háború folyik, melyet én gyakran »darabokban zajló világháborúnak» nevezek” – fogalmazott ünnepi üzenetében Ferenc pápa.

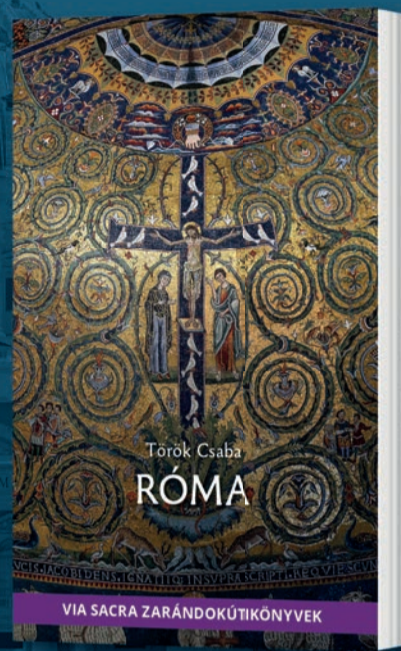
Kuzmányi István
Fotó: Hajdu D. András

MEGHÍVÓ

Szeretettel hívunk minden kedves érdeklődőt
Török Csaba Róma című
zarándokútikönyvének bemutatójára

A bemutatón beszédet
mond Horváth Zoltán
esperes, plébános
és Kontsek Ildikó,
a Keresztény Múzeum
igazgatója.

Az esemény szent-
misével kezdődik.

Helyszín: **Avilai Nagy Szent Teréz-templom**
Budapest VI., Szent Teréz utca 2.
(a Nagymező utcánál)

Időpont: **2024. december 16., hétfő 18.30**

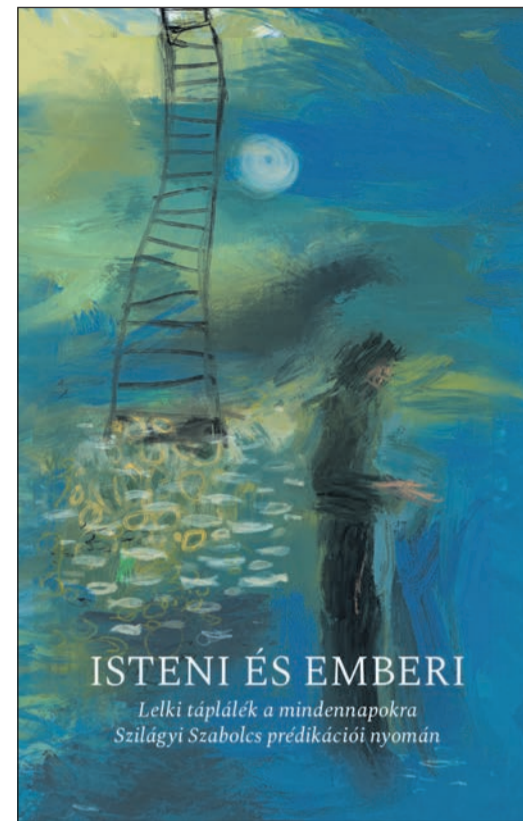
Közelebb Istenhez

Megjelent Szilágyi Szabolcs válogatott prédikációit közreadó kötetünk

Amint azt az Új Ember Kiadványok legújabb kötetének alcíme is jelzi, ez a könyv „lelki táplálék a mindennapokra”. Az Isteni és emberi című kötetben Szilágyi Szabolcs piliscsabai plébános prédikációit olvashatjuk. A könyv arra is alkalmas lehet, hogy segítsen bennünket az adventi készülődésben.

A kötet szerkesztője, Radványi Benedek így ír ajánlásában: „Szabi atyának az a munkája, hogy beszél – tört ki a felismerés egy négyéves gyermekből egy vasárnap ebéd során. A piliscsabai kislány bizonyára nem a délelőtti misén hallott prédikáció hosszára utalt, hanem plébánosának retorikájára, aminek morzsáit már ő is be tudja fogadni. Szilágyi Szabolcs beszédei közérthetők, de teológiailag is megalapozottak, a Bibliából forrásznak, ám a mindennapok tapasztalataira fókuszálnak, sokszor humorosak, mégis mélyre hatnak. Ám plébánosi és lelkivezetői feladatai közül természetesen csak egy a prédikálás, ugyanakkor nem kizárt, hogy ha erre vágya, valóban pusztán abból is meg tudna élni, hogy beszél. Ez pedig már nemcsak a helyi és környékbeli hívek tapasztalatából, hanem a koronavírus-járvány pozitív hozadékainak egyikéből is leszűrhető.

A pandémia idején Piliscsabán is megvalósult a szentmisék online közvetítése, a prédikációk önálló videóként is megjelentek a Youtube-on. Ezek esetenként több ezres nézettséget produkáltak, egy eredetileg eltérő profilú csatornán, bármiféle marketing nélkül. Igaz, Szabolcs atya nem kívánta magának ezt a fajta népszerűséget, s így elsősorban azt is visszafogottan pártolta, hogy a videós megjelenéseket könyv kövesse. A közösségi médiát kifejezetten kerüli, s számára egy előremutató lelki beszélgetés többet ér, mint a lájkszámokból konvertálható nyilvános vállveregetés. Félig-meddig viccelődve azt is vallja, hogy az ókeresztény és a középkori szerzők már szinte mindent leírtak,

azóta pedig csak ezeket ismétéljük, és csupán úgy tűnik, mintha valami újdonságot közlőnénk. Csakhogy az ellenérv végül erősebbnek hatott: ha ez valakinek segít közelebb kerülni Istenhez, mégis megéri.”

Az Isteni és emberi – Lelki táplálék a mindennapokra Szilágyi Szabolcs prédikációi nyomán című kötet megvásárolható az Új Ember könyvesboltban (Budapest V. kerület, Ferenciek tere 7–8. Nyitvatartás: hétfőtől péntekig: 9–18 óráig), vagy megrendelhető az Új Ember online könyvárúházból.

B. B.

Krisztus Király ünnepének délutánján kerekasztal-beszélgetésre került sor a Budavári Nagyboldogasszony-templom plébániájának dísztermében, Zita királyné emléke és boldoggá avatása – Egy rendkívüli édesanya és feleség életútja címmel.

A rendezvényen Nagy Brigitta, a Magyarországi Mindszenty Alapítvány irodavezetője beszélgetett Eröss Rékával, a Zita Királyné Boldoggá Avatásáért Egyesület elnökével; Nagy Norberttel, Zita királyné boldoggáavatási eljárásának viceposztulátorával és Kovács Gergellyel, a Károly Király Nemzetközi Imaliga magyar tagozatának elnökével.

Zita királyné (1892–1989) Bourbon-házból származó párizsi hercegné IV. Károly (1887–1922), az utolsó osztrák császár és magyar király felesége volt. Házasságukból nyolc gyermek született. II. János Pál pápa IV. Károlyt 2004. október 3-án a Szent Péter téren boldoggá avatta.

Nagy Brigitta szerint a Magyar Katolikus Egyház „nagyon szép lefényképezése” az, hogy három világi személy ül az asztalnál, akik napi szinten, elmélyülten foglalkoznak szent életű személyekkel. A kérdésre, hogy, mikor „találkoztak” először Károlyval és Zitával, Nagy Norbert azt válaszolta: még református teológus volt, Németországban tanult, amikor 2010-ben Zita királyné ügyének akkori posztulátora és viceposztulátora megkereste, hogy segítsen néhány levél lefordításában Zita hagyatékából. Ami különösen megragadta, hogy a királyné kemény,

fantasztikusan kötelességtudó személyiség volt, és meggyőződése: most is végzi ezt a küldetését, és megkeres embereket, hogy dolgozzanak neki.

„Engem is ő hívott meg, hogy legyek a munkatársam” – mondta a nagyváradi születésű, 2012 óta Svájcban élő Nagy Norbert, aki időközben katolizált, teológiai magiszteri fokozatot szerzett a svájci Fribourg egyetemének katolikus fakultásán.

Zita királyné boldoggá avatásának posztulátora, Alexander Leonhardt atya, a Strasbourg-i Főegyházmegye papija 2018-ban kérte, hogy legyen a helyettese. Zita királyné életének utolsó évtizedeit Svájcban töltötte, ezért volt szükség egy svájci kötődésű személyre, aki ott él, beszél magyarul és németül is, így került a képbe mint teológus. Egy viceposz-

tulátora és három posztulátora volt eddig a királyné boldoggáavatási eljárásának. A már említett Alexander Leonhardt 2019-ben felkérte Nagy Norbertet, hogy legyen a boldoggá avatás magyar vonatkozású ügyeinek támogatója. A folyamat jelenleg egyházmegyei szakaszában van.

Eröss Réka elmondta: 2019-ben egy közeli családtagja gyógyult súlyos betegségéből. A család részéről felkérték, hogy vállalja el Magyarországon a francia kezdeményezésű Zita Királyné Boldoggá Avatásáért Egyesület megszervezését a zugligeti Szent Család-plébánián. Mivel végtelenül hálás volt a Jóistennek a családtag gyógyulásáért, azonnal igent mondott. Felvettől vizont benne a kérdés: hogyan lehet napjainkban egy történelmi személyiség, pláne

Rendíthetetlen hittel

Kerekasztal-beszélgetés Zita királynéről a budavári plébánián

királyné boldoggá avatásához hívókat toborozni? Ám „sajnos” a választ is azonnal megkapták: korunkban a házasság intézménye van kitéve a legnagyobb támadásnak, Zitára pedig a házasság pártfogójaként tekintünk.

Eröss Réka felismerte, hogy így tudja megszólítani a feleségeket: közösen imádkozzunk Zita királyné közbenjárása által a szüleik, a saját és a gyermekeik leendő házasságáért. Segítségére volt ebben II. János Pál pápa is, aki először vetette fel: jó lenne IV. Károly mellett özvegyét, Zitát is a boldogok sorában látni, így az első királyi házaspárunk – Szent István és Boldog Gizella – mellett az utolsót is kanonizálná az Egyház.

Eröss Réka közölte azt is: céljuk, hogy az országban minél több plébánián hasonló imakörök jöjjenek létre. Szombathelyen már több helyen működnek ilyenek. Kovács Gergely életrajzot írt Károly királyról, és a Zitával kötött házasságukról is kiadott egy kötetet. Elmesélte, hogy évtizedekkel ezelőtt, kamaszként itt a Várban lesegített a buszról egy idős hölgyet, majd látta, hogy beszélgetni kezd Fábian János kanonokkal. Odahívta

ő, hallgasson csak nyugodtan bele „ebbe a legitimista összeküvésbe”, amit taglaltak éppen, majd beszélt neki Károlyról és Zitáról, legidősebb gyermekükről, a trónörökös Ottóról, akiről ő addig nem nagyon hallott.

Az Új Ember akkori főszerkesztője, Papp Tamás kérte fel Kovács Gergelyt arra, hogy írjon egy könyvet Károlyról a 2004-es boldoggá avatás előtt, ami izgalmas feladat volt számára. Zita pedig akkor került közelebb hozzá, miután a jövőbeli szerző elvesztette a feleségét. Mivel Zitának a férje, Károlyt hunyt el fiatalon, hasonló életállapotba kerültek. Nagy Brigitta megkérdezte beszélgetőpartnereitől, hogy mi számukra Zita királyné legvonzóbb tulajdonsága. Nagy Norbert azt válaszolta: az a rendíthetetlen szilárdság, amivel Istenben gyökerezett. Zita királyné volt, de sorozatban érték a sorscsapások: Károlyval együtt a száműzetésük, majd Károly halála, betegségek, egyik gyermekük fiatalon való elvesztése, szegénység. Mindezek ellenére tántoríthatatlanul ráhagyatkozott az isteni Gondviselésre. Naponta vett részt szentmisén, zsolozsmázott, imádkozta a rózsafüzért, folyamatosan ápolta az Istennel való élő kapcsolatot. Eröss Réka kiemelte, hogy Zita és Károly szentségként éltek meg házasságukat. A jegygyűrűikbe belevették a fogadalmat: csak azért fáradoznak, hogy egymást kísérjék a mennyországba. Zita mély hitre nevelte gyermekeit, mely

egész életüket meghatározta. Harmadik követendő példaként Zita szociális érzékenységét emelte ki Eröss Réka.

Kovács Gergely kutatásai alapján úgy látja: Károly nagyon szerelmes volt Zitába, aki azonban ezt eleinte nem viszonozta. Császárné és királyné akart lenni. Ám a történelem másképp alakult, és Zita Károly segítője lett. Nem a pompába érkezett, hanem rögtön segítenie kellett férjének az első világháborúban, kiállni a békeért, szemben a totális ellenáradattal, a propagandával, a német szövetségekkel. Aztán Károly mellé állni, amikor a birodalom felbomlott. Amikor Károlyt az ellenfelei rákényszerítik, hogy lemondjon a trónról, azt követeli tőle, nehogy aláírja a lemondó nyilatkozatot, ő azonban nem hallgat rá.

Később jött a madeirai száműzetés, és Zita ott maradt Károly és a gyerekek mellett a segítő szerepében. Férje halála után Zita nagyon szigorúan bánt legidősebb gyermekükkel, a trónörökös Ottóval: ha a többi gyerek elkövetett valami csínytevést, őt büntette meg. Ez méltánytalanság, igazságtalanság és szeretetlenség – szögezte le Kovács Gergely. Hozzátette: Zita gyakran értelmetlenül volt fanatikus, de mindig viszszalendült mások segítségének irányába. Nagyon szép, hogy az emigrációban élvezhette volna a posztcsászár- és királynéi státuszt, helyette azonban a szegényeket segítette. Ez minden érdektől mentes, önzetlen szeretet volt a részéről. Emellett bencés oblatként állandóan imádkozott másokért. Minden szinten segített. Kovács Gergely ezért bízik abban, hogy Zita az égből is tud nekünk segíteni.

Bodnár Dániel
Fotó: Lambert Attila